

ВІСНИК української громади в Хорватії

VJESNIK ukrajinske zajednice u Hrvatskoj

Номер 51, 5/2017.

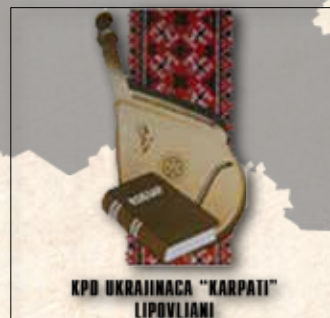
Broj 51, 5/2017.

UKRAJINSKA ZAJEDNICA REPUBLIKE HRVATSKE

UKRAJINSKA ZAJEDNICA
GRADA ZAGREBA

KPD UKRAJINACA "KARPATI"
LIPOVLIANI

Izdavač: **Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske**
Видавець: **Українська громада Республіки Хорватія**
Kardinala Alojzija Stepinca 45, 32 000 Vukovar
Tel: 032/493-224 ; Fax: 032/493-224
e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com
MB: 2331748 ; OIB: 35971824466
Žiro račun: **PBZ HR4823400091110579040**
Uredništvo Vjesnika: **Svetog Roka 53A, 31 000 Osijek**
Tel: 098/ 1933-288 ; e-mail: vjesnikuz@gmail.com ; ISSN 1847-327X
"Vjesnik" je dvomjesečnik, izlazi šest puta godišnje
Naklada: **1000 primjeraka**
Tisak: **Grafika d.o.o., Strossmayerova 295, 31 000 Osijek**

За видавця: **Михайло Семенюк**
За издавача: **Mihajlo Semenjuk**
Головний редактор: **Оксана Мартинюк**
Glavni urednik: **Oksana Martinjuk**
Редакція: **Борис Гралюк, Микола Застрижний, Іван Семенюк, Віктор Камінський, Славко Бурда, Олеся Беч**
Uredništvo: **Boris Graljuk, Nikola Zastrižni, Ivan Semenjuk, Viktor Kaminskyj, Slavko Burda, Olesja Beč**
Лектор хорватської мови: **Нівес Романек**
Lektor hrvatskog jezika: **Nives Romanjek**
Дизайн та комп'ютерна верстка: **Назар Стурко**
Dizajn i kompjuterski prijelom: **Nazar Sturko**

ЗМІСТ - SADRŽAJ

НОВИНИ З ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ NOVOSTI IZ DJELATNOSTI UKRAJINSKE ZAJEDNICE REPUBLIKE HRVATSKE

- 4 Održana 75. sjednica Savjeta za nacionalne manjine RH.
- 4 Seminar o ulozi i unaprjeđenju rada Vijeća i Predstavnik nacionalnih manjina.
- 5 Predsjednik Svjetskog kongresa Ukrajinaca Eugen Čolij u posjeti Hrvatskoj. *Slavko Burda*
- 7 Otvoreno pismo pripadnika ukrajinske nacionalne manjine RH.
- 8 U Lipovljanima proveden veliki projekt "Zajedno u različitosti". *Ivan Semenjuk*
- 8 Zakarpatska kronika — o nadi i ljudima. *Stjepan Štivić*
- 12 Izdana nova knjiga "25 godina KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani" autora Ivana Semenjuka. *dr. sc. Filip Škiljan*
- 13 Recenzija knjige "25 godina KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani". *dr. sc. Jevgenij Paščenko, izv. prof.*
- 13 Još jedna knjiga o Galiciji: "Prikrpatska Galicija". *Sanja Sabljak, Ana Vladimir*
- 14 "Svjetski kongres Ukrajinaca u 50 godina i dalje: europski i euroatlantski forum". *M. S. Simeunović*

ЦЕРКВА - НАШ ГОЛОВНИЙ ОСЕРЕДОК

- 15 Križevački biskup Nikola Kekić za svećenika zareadio Romana Stupjaka. *prigorski.hr/ika.hr, 30. listopada 2017.*
- 15 Ієрейські свячення у Каніжі. *О. Микола Ступяк*
- 16 "Царюй між нами, Князю мира!". *Наталія Томків*
- 17 Помер відомий греко-католицький священник, історик, журналіст, громадський діяч Роман Мизь.

ДІЯЛЬНІСТЬ НАШИХ ТОВАРИСТВ - DJELATNOST NAŠIH DRUŠTAVA

- 18 U Lipovljanima obilježena 25. godišnjica rada KPD Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani. *Ivan Semenjuk*
- 19 У Спліті діє нове українське товариство "Цвіт". *Юрій Голодович*
- 21 Дні української культури у Вуковарі. *Тетяна Кочнева*
- 22 У Славонському Броді відбувся XVI український огляд дитячої творчості. *Оксана Мартинюк*
- 23 XVI. ukrajinska smotra dječjeg stvaralaštva na temu "Umjetnost Ivana Malkovyča". *Jasna Bek*
- 24 Dan ukrajinske kulture u Zagrebu. *Slavko Burda*
- 26 Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Ukrajina" u Innsbrucku. *Ivica Kševi*
- 26 "Deveti Kundekovi dani" u Cagincu. *Ivan Semenjuk*
- 27 Članovi UKPD "Ukrajina" - Slavonski Brod reprezentativno prikazuju bogatstvo ukrajinske kulture. *Jasna Bek*
- 28 Osječki Ukrajinci nisu zaboravili svoj jezik. *D. Celing*
- 28 "На крилах пісень" Лесі Українки. *Олеся Мартинюк*

POVIJESNE LIČNOSTI UKRAJINE

- 29 Михайло Михайлович Лозинський - видатний дослідник Галичини. *Мартина Матана*

DANI SJEĆANJA NA ŽRTVE HOLODOMORA U UKRAJINI

- 31 Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske obilježava dane sjećanja na žrtve Holodomora u Ukrajini.

Na naslovnoj stranici: Novootvoreni spomenik velikom ukrajinskom piscu Tarasu Ševčenku u Lipovljanima.

Na zadnjoj stranici: Sudionici XVI. ukrajinske smotre dječjeg stvaralaštva u Slavonskom Brodu.

Održana 75. sjednica Savjeta za nacionalne manjine RH

Dana 5. listopada 2017. održana je 75. sjednica Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske. Tema sjednice bili su Operativni programi za nacionalne manjine za razdoblje 2017. - 2020. koje je Vlada Republike Hrvatske usvojila 24. kolovoza 2017. Članovi Savjeta istaknuli su obveze koje iz Operativnih programa proizlaze za Savjet te dokument ocijenili kao iskorak u zaštiti i očuvanju prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Povodom 15-godišnjice stupanja na snagu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina Savjet je jednoglasno donio odluku da će u suradnji s Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih ma-

njina Vlada Republike Hrvatske okruglim stolom obilježiti ovu obljetnicu.

Članovi Savjeta dali su podršku inicijativi Minority SafePack u organizaciji FUEN - Federal Union of European Nationalities solidarizirajući se na taj način s nacionalnim manjinama u svim državama Europske unije u cilju unaprjeđenja i očuvanja visokog stupnja zaštite prava nacionalnih manjina.

Prihvaćeni su zahtjevi za prenamjenom sredstava odobrenih za programe kulturne autonomije udrugama Sabor bošnjačkih asocijacija Hrvatske, Zagreb, Savezu Slovaka - Zvaz Slovakov, Našice, Savezu Čeha u Republici Hrvatskoj, Daruvar i Demokratskoj zajednici Mađara

Hrvatske, Bilje. Nadalje, članovi Savjeta upoznati su sa Zaključkom Vlade Republike Hrvatske o prihvaćanju Godišnjeg izvješća Savjeta o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2016. godinu.

Sjednici su prisustvovali: mr.sc. Ivana Jakir Bajo, pomoćnica ministra i glavna državna rizničarka u Ministarstvu financija, ispred Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, pomoćnica ravnatelja Bahrija Sejfić, ispred Ministarstva uprave Ivana Ferrara, ispred Ministarstva vanjskih i europskih poslova Lada Čurković i ispred FUEN-a Saša Milošević.

www.nacionalne-manjine.info
05. listopada 2017.

Seminar o ulozi i unaprjeđenju rada Vijeća i Predstavnik nacionalnih manjina

Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske u suradnji sa Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina održao je 13. listopada 2017. godine u Puli seminar o ulozi i unaprjeđenju rada vijeća i predstavnika nacionalnih manjina.

Na Seminaru se raspravljalo o pitanji-

ma informiranja i educiranja članova vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, o njihovim pravima i obvezama koje proizlaze iz Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, motiviranju i poticanju na bolju suradnju vijeća i predstavnika sa tijelima lokalnih i regionalnih jedinica samouprave te o razmjeni informacija o

specifičnim problemima pripadnika nacionalnih manjina i primjerima dobre prakse na području Istarske županije.

Seminar su otvorili predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske Aleksandar Tolnauer i ravnatelj Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina mr.sc. Branko Sočanac.

Sudionicima seminara, članovima vijeća i predstavnicima nacionalnih manjina i predstavnicima tijela lokalnih jedinica sa područja Istarske županije govorili su: Furio Radin, saborski zastupnik talijanske manjine i potpredsjednik Hrvatskoga sabora, Boris Milošević, zastupnik srpske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru, Giuseppina Rajko, zamjenica župana Istarske županije, Elena Puh Belci, zamjenica gradonačelnika Grada Pule i Sulejman Tabaković, savjetnik u Ministarstvu uprave.

www.nacionalne-manjine.info
14. rujna 2017.

Predsjednik Svjetskog kongresa Ukrajinaca Eugen Čolij u posjeti Hrvatskoj

● Kod spomenika Tarasu Ševčenku u Zagrebu u Ukrajinskoj ulici

Predsjednik Svjetskog kongresa Ukrajinaca dr. Eugen Čolij, 8. i 9. listopada 2017. godine boravio je u dvodnevnoj radnoj posjeti Hrvatskoj. Prilikom boravka u Hrvatskoj predsjednik SKU sudjelovao je u državnom obilježavanju Dana neovisnosti Hrvatske,

u Hrvatskoj te je imao prigodu razgovarati s pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine Hrvatske.

Na Dan neovisnosti Hrvatske 8. listopada 2017. godine, predsjednika Svjetskog kongresa Ukrajinaca Eugena Čolija primio je premijer Hrvatske i predsjednik

● U prostoriji UKPD "Kobzar" - Zagreb

susreo se s predsjednikom Vlade Republike Hrvatske, premijerom Andrejem Plenkovićem i s predsjednikom Hrvatskog sabora Gordanom Jandrokovićem te drugim visokim državnim dužnosnicima Hrvatske i predstavnicima Grada Zagreba. Isto tako uključio se u obilježavanje 50. obljetnice Svjetskog kongresa Ukrajinaca

Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković, a na susretu je bio i predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković te bivši ministar vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske, Ivo Stier Davor.

Čestitajući Dan neovisnosti Hrvatske predsjednik SKU upoznao je visoke hrvatske dužnosnike sa situacijom u Ukra-

jini te je inicirao da Hrvatska nastavi podržavati Ukrajinu u njezinoj borbi protiv ruske agresije, a time i osiguranje zaštite teritorijalne cjelovitosti Ukrajine te doprinos miru i stabilnosti u svijetu. Potrebno je protudjelovanje svjetske zajednice ruskoj dezinformaciji. U Ukrajini se provode značajne reforme koje imaju aktivnu podršku građanskog društva uključujući i antikorupcijske aktivnosti. Eugen Čolij pozvao je da Hrvatska i nadalje daje Ukrajini humanitarnu pomoć te da podrži Marshallov plan za Ukrajinu s kojim se mogu prevladati i reformirati posljedice ruske agresije. Također, pozvao je Hrvate da službeno priznaju Holodomor 1932./33. godine genocidom nad ukrajinskim narodom. On se također zahvalio na pomoći koje daje Hrvatska ukrajinskoj zajednici. Osvrnuo se i na buduću koncert u Zagrebu ruskoga zbora Crvene armije "O. Aleksandrova" te je izjavio kako je neumjesno pozdravljati vojni zbor države koja vodi oružanu agresiju u Ukrajini, narušavajući međunarodni pravni poredak.

U poslijepodnevnom satima istoga dana kod spomenika Tarasu Ševčenku u Ukrajinskoj ulici u Zagrebu, u prigodi proslave i svečanog obilježavanja 50. obljetnice Svjetskog kongresa Ukrajinaca u Hrvatskoj, održan je svečani kulturno-umjetnički program uz nazočnost pripadnika ukrajinske nacionalne manjine iz Hrvatske, predsjednika SKU Eugena Čolija i Marine Jarošević, direktorice Predstavništva Svjetskog kongresa Ukrajinaca za veze i suradnju s međunarodnim organizacijama u Bruxellesu. Na početku programa, kod spomenika, predsjednik SKU Eugen Čolij i Marina Jarošević položili su vijenac Tarasu Ševčenku. Vijenac su također položili i pripadnici Ukrajinske nacionalne manjine Grada Zagreba i Veleposlanstvo Ukrajine u Republici Hrvatskoj. Nakon intoniranja himni Hrvatske i Ukrajine, sve sudionike je pozdravio predstavnik Ukrajinske nacionalne manjine Grada Zagreba, Fiktor Filima koji je potom dao riječ predsjedniku SKU Eugenu Čoliju. On je održao prigodni govor pozdravljajući sve nazočne naglasivši da se nalazimo u godini obilježavanja 50. obljetnice SKU i to u vremenu kada Ukrajina već treću godinu vodi borbu s nametnutim hibridnim ratom od strane ruskog agresora i separatista na istoku Ukrajine. Odmah nakon nadahnutog govora predsjednika SKU, članovi UKPD "Dnjipro" iz Rijeke, operna pjevačica Olga Kaminska i operni pjevač Sergej Kiseljev izveli su nekoliko ukrajinskih pjesama.

Obilježavanje 50. obljetnice Svjetskog kongresa Ukrajinaca u Hrvatskoj nastavilo se u prostorijama Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Kobzar" u Zagrebu u Vodovodnoj 15. Pored predsjednika

● U Veleposlanstvu Ukrajine u RH

SKU, Eugena Čolija i Marine Jarošević, na obilježavanju su bili Mihajlo Semenjuk, predsjednik Ukrajinske zajednice RH, Slavko Burda, predsjednik UKPD "Kobzar" Zagreb, prvi zamjenik predsjednice Europskog kongresa Ukrajinaca i zamjenik predsjednika Ukrajinske zajednice RH, predstavnik Ukrajinske nacionalne manjine Grada Zagreba i član Kontrolne komisije SKU, Viktor Filima, tajnica Ukrajinske zajednice RH i članica Savjeta za nacionalne manjine RH, Marija Simunović Semenjuk, predsjednica UKPD "Dnipro" iz Rijeke Olga Kaminska, predsjednik UKPD "Ivan Franko" iz Vukovara Igor Semenjuk, predstavnik Ukrajinske nacionalne manjine Vukovarsko-srijemske županije Tetjana Kočnjeva, predstavnik Ukrajinske nacionalne manjine Primorsko-goranske županije, Viktor Kaminski, Boris Graljuk, Teodor Fricki, Tanja Šagadin, Andrija Pavlešin, predsjednik Ukrajinske zajednice Grada Zagreba, Josip Šagadin, Irena Nagy, tajnica predstavnika UNMGZ, Vita Holets, treći tajnik i ataše za kulturu Veleposlanstva Ukrajine u RH, delegacija Ukrajinskog kulturnog društva iz Ljubljane i Slovenije na čelu s Andrejem Hevkom, Marija Kuljička Petanović, tajnik Hrvatsko-ukrajinskog društva Miroslav Kirinčić i drugi. Predsjednik UKPD "Kobzar" Slavko Burda upoznao je Eugena Čolija sa djelovanjem Ukrajinaca u Gradu Zagrebu, od osnivanja prve ukrajinske organizacije "Prosvite" 1922. godine do danas, kada u Zagrebu ima više ukrajinskih kulturnih

društava i institucija. Predsjednik Čolij je govorio o značaju obilježavanja 50. obljetnice SKU ukazujući na njegove uspjehe i postignuća te se osvrnuo na osnovnu zadaću u budućnosti ukrajinske dijaspor na čelu SKU. Čolij je ukazao kako je Kanada pomogla ukrajinskim braniteljima. Naveo je primjer pomoći s torbicom prve pomoći i ukazao važnost davanja pomoći ranjenim borcima i pripadnicima oružanih snaga Ukrajine.

Apelirao je da se toj međunarodnoj akciji - kupovinom medicinske torbice u pružanju pomoći pridruže i Ukrajinci u Hrvatskoj. Na sastanku su primjerima izneseni i drugi modaliteti kako da se pomaže Svjetskom kongresu Ukrajinaca u svojim zemljama i na koji način da se zainteresiraju visoki dužnosnici da pružaju pomoć i podršku Ukrajini u borbi protiv nametnutog hibridnog rata.

Marina Jarošević, direktorica Predstavništva SKU za uspostavu veza i odnosa sa međunarodnim organizacijama u Bruxellesu u Belgiji pored zadaće SKU u ovoj godini navela je i pozvala sve sudionike da aktivno sudjeluju 7. studenog 2017. godine u Bruxellesu na "Međunarodnoj konferenciji SKU u 50 godina i dalje europski i euroatlantski forum" koji će Svjetski kongres Ukrajinaca provesti u okviru obilježavanja 50. obljetnice i na kojoj će se između ostaloga izlagati o europskoj i euroatlantskoj integraciji Ukrajine, o planu Marshalla za Ukrajinu, o ljudskim pravima i o protudjelovanju ruskoj dezinformaciji.

Predsjednik Ukrajinske zajednice RH Mihajlo Semenjuk upoznao je sve nazočne o radu i djelovanju Ukrajinske zajednice u RH. Gosti iz Slovenije su pozdravili predsjednika SKU i ukazali na problematiku slovenskih Ukrajinaca.

8. listopada 2017. godine predsjednik SKU sudjelovao je na bogoslužju u Katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije i svetih Stjepana i Ladislava. Nakon bogoslužja u Zagrebačkoj katedrali održan je susret u Veleposlanstvu Ukrajine u RH. Predsjednika SKU dočekao je otpravnik poslova Ukrajine u RH Jaroslav Simonov. Pored njih, na sastanku su bili nazočni Vita Holets, Boris Graljuk, Viktor Filima, Slavko Burda, Andrej Pavlešin i Irena Nagy. Nakon susreta u Veleposlanstvu Ukrajine u RH svi su se uputili na dogovoreni sastanak u Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija. Predsjednika SKU dočekala je i primila zamjenica ministricе, državna tajnica Zdravka Bušić sa svojim suradnicima.

U nešto izmijenjenom sastavu delegacije, sa predstavnikom vojnog atašea Ukrajine u RH, Volodymyra Opanasjuka i predstavnika ukrajinskih branitelja koji su bili na desetodnevnoj rehabilitaciji u Hrvatskoj, Eugena Čolija, otpravnik poslova Ukrajine u RH, Jaroslava Simonova i drugih primio je i vodio razgovore u Hrvatskom saboru Josip Đakić, predsjednik Odbora ratnih veterana.

Radni posjet Eugena Čolija i direktorice Predstavništva SKU za veze i odnose sa međunarodnim organizacijama u Bruxellesu, Marine Jarošević zajedno s predstavnicima ukrajinske dijasporе u Hrvatskoj te Veleposlanstva Ukrajine u RH završen je u radnoj posjeti Gradskom uredu za obrazovanje, kulturu i sport s pomoćnikom pročelnika za odgoj i obrazovanje Katarinom Milković i Elizabetom Knorr, pomoćnikom pročelnika Ureda gradonačelnika i Sektora za promicanje ljudskih prava, civilno društvo i nacionalne manjine sa suradnicima.

U razgovoru s predstavnicima gradskih struktura Eugen Čolij zahvalio se Gradu Zagrebu i gradonačelniku Milanu Bandiću na humanitarnoj pomoći Ukrajini te na pomoći djeci branitelja i ranjenim braniteljima i njihovim obiteljima prilikom njihove rehabilitacije i boravka u Hrvatskoj. Također se zahvalio gradonačelniku i njegovim suradnicima na pomoći prilikom izgradnje spomenika Tarasu Ševčenku u Zagrebu.

Eugen Čolij i Marina Jarošević nakon zajedničkog ručka oprostili su se s predstavnicima Veleposlanstva Ukrajine u RH i ukrajinske dijasporе u Hrvatskoj te su 9. listopada 2017. godine iz Zagreba otputovali za Estoniju, gdje se u Talinu trebaju sastati s predstavnicima ukrajinske dijasporе Estonije.

Slavko Burda

Otvoreno pismo pripadnika ukrajinske nacionalne manjine RH

Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog

n/r g. Dražen Sirišćević, prof. filozofije i dipl. komparatist književnosti i filozof, ravnatelj

Trg Stjepana Radića 4

10 000 Zagreb

Predmet: Marš zbora Cvene armije "Aleksandrov" u Lisinskom

Poštovani g. Sirišćević,

slobodni smo ukazati Vam kako je u vrijeme dok cijeli slobodni demokratski svijet osuđuje agresiju Ruske Federacije na Ukrajinu, u vrijeme dok ruska vojska maršira ukrajinskom zemljom i svakodnevno sije smrt, a ruski vojnici ubijaju ljude, nedužne civile i djecu na području privremeno okupiranih dijelova Donečke i Luhanske županije, k tome ta ista ruska vojska i ruski vojnici masovno krše ljudska prava, ubijaju, nestaju i zatvaraju se ljudi na području ukrajinskog poluotoka Kryma, zatvarati oči i pozivati predstavnike ruske vojske da paradiraju hrvatskom prijestolnicom, ljudski, moralno, etički i na svekolike druge načine krajnje je neprimjereno.

Nije vrijeme!...

Smatramo kako za koncerte ruske vojske koja maršira i sije smrt europskim kontinentom u 21. stoljeću nije ni vrijeme, ni mjesto i kako njihov koncert treba odgoditi i prolongirati za neko drugo i primjerenije vrijeme.

Obavijestiti / До відома / Notify

- Predsjednica Republike Hrvatske, gđa Kolinda Grabar Kitarović

- Predsjednik Vlade Republike Hrvatske, g. Andrej Plenković

- Predsjednik Hrvatskog sabora, g. Gordan Jandroković

- Ministrica vanjskih i europskih poslova RH, gđa Marija Pejčinović Burić

- Gradonačelnik Grada Zagreba, g. Milan Bandić

- Predsjednik Gradske skupštine Grada Zagreba, g. Andrija Mikulić

- Ministarstvo vanjskih poslova Ukrajine

Міністерство закордонних справ України

Ministry of Foreign Affairs of Ukraine

- Veleposlanstvo Ukrajine u Republici Hrvatskoj

Посольство України в Республіці Хорватія

Embassy of Ukraine to the Republic of Croatia

- Svjetski kongres Ukrajinaca

Світовий Конгрес Українців

Ukrainian World Congress

- Svjetsko koordinacijsko vijeće Ukrajinaca

Ukrainian World Coordinating Council

Українська Всесвітня Координаційна Рада

- Europski kongres Ukrajinaca

Європейський Конгрес Українців

European Congress of Ukrainians

- Europsko vijeće

European Council

- Europski parlament

Europski parlament

- Vijeće Europe

Council of Europe

- Organizacija za europsku sigurnost i suradnju

Organization for Security and Co-operation in Europe

- Veleposlanstva država članica Europske unije i Sjevernoatlantskog saveza u Republici Hrvatskoj

- Embassies of the Member States of the European Union and the North Atlantic Treaty Organization in the Republic of Croatia.

Viktor Filima, predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Grada Zagreba i član Nadzornog odbora Svjetskog kongresa Ukrajinaca

Slavko Burda, predsjednik Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Kobzar" - Zagreb i prvi zamjenik predsjednice Europskog kongresa Ukrajinaca

Andrej Pavlešen, predsjednik Ukrajinske zajednice Grada Zagreba

Boris Graljuk, saborski zastupnik IV. saziva Hrvatskog sabora

9. listopada 2017.

U Lipovljanima proveden veliki projekt "Zajedno u različitosti"

● U Lipovljanima pored novootvorenog spomenika Tarasu Ševčenku

Osnovna škola "Josip Kozarac" Lipovljani u sklopu nastavnog programa održava nastavu manjinskih jezika po Modelu C za češku, slovačku i ukrajinsku nacionalnu manjinu. U skladu sa multietičnošću općine Lipovljani gdje trenutno živi 13 nacionalnih manjina, ova škola se prijavila i odobren joj je projekt pod nazivom "Zajedno u različitosti". Partnerske škole u ovom projektu koji financira EU su Bugarska, Poljska i Rumunjska, a cilj projekta je usvajanje i promocija novih vještina, te povećanje broja učenika

uključenih u izborne programe njegovanja jezika i kulture nacionalnih manjina koji se provodi u školi.

Predstavljanje projekta održano je 11. listopada 2017. godine u Osnovnoj školi. Prestigle delegacije iz Bugarske, Poljske i Rumunjske posjetile su 18. listopada Lipovljane, te u sklopu posjete, obišli i sjedište Kulturno-prosvjetnog društva "Karpati" - Lipovljani kao nositelja ukrajinske kulture u Lipovljanima. Tom prigodom su ih dočekali predstavnici ukrajinske udruge te ih upoznali s ukrajinskim posebnostima, kulturom te

različitosti u zajedničkom životu u Lipovljanima. O grkokatoličkoj ukrajinskoj crkvi i održavanju crkvenih obreda upoznala ih je članica Karpata, ujedno i crkveni pojac, Ankica Holovčuk, dok ih je detaljnije o doseljavanju Ukrajinaca u Lipovljane, obilježavanju 25. godišnjice rada "Karpata" i otkrivanja spomenika velikom ukrajinskom piscu Tarasu Ševčenku upoznao predsjednik "Karpata" Ivan Semenjuk.

Na kraju ove posjete, delegacija je počašćena ukrajinskim specijalitetima.

Ivan Semenjuk

Zakarpatska kronika – o nadi i ljudima

● Ivančica i Jožica

"Monaške" i mladi

Mnogi su čuli za projekte "72 sata bez kompromisa", duhovno-rekreativni kamp za mlade

"Modrave", u vrijeme velikih poplava u županjskoj Posavini "Radni kamp Ginja", ili niz ljetnih kampova za mlade po čitavoj Hrvatskoj. Dakle, ako ste mladi

i put vas nanese u Zagreb u akademskoj godini ili vrijeme provodite u Hrvatskoj za vrijeme ljetnih mjeseci, nije moguće ne čuti za dvije udruge mladih - udruhu "Magis" i udruhu "Studentski katolički centar Palma" iz Zagreba. Riječ je o dvije sestrinske udruge koje već godinama okupljaju studente i zaposlene mlade ljude iz cijele Hrvatske i BiH-a, a ima i onih koji "čuju i potegnu" iz inozemstva na nekoliko mjeseci u Hrvatsku kako bi proveli svoje slobodno vrijeme s Magisovcima i Skacovcima na projektima oko kojih su angažirani.

Jedan takav pothvat Skacovih i Magisovih volontera započeo je sredinom svibnja 2016. godine u suradnji s časnim sestrama Družbe Marijinih sestara čudotvorne medaljice, iz Hrvatske i Slovenske Provincije. Sestre Slovenske Provincije u Ukrajini su već dugi niz godina i misijski djeluju zajedno sa širom misijskom obi-

● Ivančica u akciji

telji sv. Vinka Paulskog.

Tako jednog dana sestre pozvaše mlađe izloživši svoj prijedlog o hodočašću u Ukrajinu. Put u Ukrajinu u tom trenutku postao je put nebrojenih prilika – tek će se o njemu čuti!

Ukrajina i Marta Wiecka

U ranim jutarnjim satima svibanjskog dana krećemo put našeg odredišta u Ukrajinu. Razmišljam kako to daleko zvuči – Ukrajina! No brzo svi shvaćamo da je od Zagreba do Užhoroda oko 700 km i da to nisu neke svemirske udaljenosti, kako se to isprva može učiniti na satu povijesti, zemljopisa ili u medijima.

Vozimo se preko Budimpešte do graničnog prijelaza na Čopu. Dobar dio puta vozili smo kroz Mađarsku. Zemlja je lijepa i ima mnogo sličnosti s našom domovinom ali jezik uopće ne razumijemo. Nerazumijevanje nam može biti koban nedostatak u slučaju da nešto pođe po zlu, jer malo tko ondje govori strane jezike – bar kada je riječ o ljudima koje sam osobno susretao.

Jezik je domovina duše! To osjećamo na granici s Ukrajinom, jer nakon ugrofinskog jezika, dobrodošlicu nam iskazuje jedan slavenski jezik koji je nevjerovatno sličan hrvatskom jeziku. Čovjeka prođe srs nevjerovatnih osjećaja pred tom skrivenom i čudnovatom prošlošću koja se oslikava u jezičnim sličnostima.

Unatoč nešto manje od jednog tisućljeća prošlosti i oko 500 km razdvojenosti ugrofinskom jezičnom skupinom, hrvatski i ukrajinski jezik svjedoče o nekađšnjem velikom zajedničkom jezičnom korijenu koji nam i danas omogućuje da se, uz malo truda i na osnovnoj razini, međusobno razumijemo.

Naše časne sestre i mi s njima idemo preko Užhoroda u Perechyn – mjesto gdje se nalazi pastoralni dom i rimokatolička župa koju vode svećenici lazaristi. Vrijeme provodimo upoznavajući se s našim domaćinima te dogovarajući raspored za naredni dan.

Sutradan, dobar dio dana provodimo u Užhorodu sa svećenikom Jurjem kupujući stvari za pomoć jednoj obitelji.

Riječ je o tomu da je nekoliko tjedana prije papa Franjo pozvao vjernike da se mole za mir u Ukrajinu a i milodari skupljeni 24. travnja 2016. godine išli su za pomoć ovoj predivnoj i napaćenoj zemlji. Sestre su zajedno s udrugama i župom Presvetog Srca Isusova u Palmotićevoj prikupile određenu svotu novca za pomoć jednoj samohranom majci s petero maloljetne djece za kupnju stvari koje im u ovom trenutku život znače.

Još smo uvijek u Perechynu i tražimo kuću "kraljice majke" s petero djece. Pronašli smo kolibu u lošem stanju! No radost dobrodošlice nas dočekuje na lici-

ma djece a i na majčinom licu ne izostaje sreća zbog ovog posjeta. Mala stidljiva Aljina mi - uz nekoliko časaka nećkanja - trči u zagrljaj i do odlaska se neprestance penje po meni želeći da se igram s njom.

Kupili smo im osnovne stvari za kuću - krevetiće za djecu, posude za kuhanje, peć itd. No zanimljivo je to da je standard u okolici Užhoroda niži od onoga u središnjoj Ukrajinu. Prosječna plaća sveučilišnog profesora je 150 do 200 eura. Majka kojoj smo odnijeli potrepštine zarađuje 30/40 eura na mjesec i time pokušava prehraniti svojih petero klinaca. Situacija nije nimalo poželjna - umah mi u mislima standard u Hrvatskoj i nemali broj iseljene mladosti.

Trećega dana, prije svanuća polazimo na dva dana u mjesto Sniatyn koje je udaljeno oko 400 km istočno od Užhoroda. Naše je raspoloženje čitav put bilo hodočasničko, jer se u Sniatyn ovih dana ima slaviti blažena Marta Wiecka. Sniatyn će za nas biti izvrsna prigoda da se upoznamo s mladima koji su aktivni u svojim katoličkim župama u Ukrajinu. Na koncu, to je bio jedan od ciljeva našeg putovanja u Ukrajinu. Očekivano se i zbililo!

Po povratku iz Sniatyna smjestili smo se u dom te nakratko ostavljamo sestre da posjete mjesto Tur'i Remety koje se nalazi oko 10 km istočno od Perechyna. Naše časne vratile su se s još jednom misliju. Zele poslati dvije sestre na misiju u Zakarpatsku oblast i to upravo u mjesto Tur'i Remety, kamo su upravo otišle pogledati buduću rezidenciju. Nedugo nakon što su se sestre vratile iz obilaska krećemo svi put Zagreba puni doživljaja.

Novi dom - Zakarpattja

Prošlo je nekoliko mjeseci od našeg posljednjeg putovanja u Perechyn. Prosinac je, i ovaj put nas ide samo četvero, od toga dvoje kaljenih i dvoje novih. Sestre su u međuvremenu otišle u misiju u Tur'i Remety i stanuju u kući od prijesne cigle, materijala kojim je građena većina kuća u tom kraju. Plodovi prvog putovanja su očigledni: sestre su u misiji, a mi imamo naše predstavnike mladih.

Ovaj puta iz Zagreba smo krenuli prema Ljubljani da bismo, kod sestara u Slovenskoj Provinciji preuzeli veliku donaciju medicinskih potrepština. Sestra Ivančica i sestra Jožica, iako kratko u Tur'i Remety, rade punom parom. Čitavo mjesto a i ona okolna poznaju "monaške" koje obilaze i njeguju teško bolesne, nose pričest, rješavaju komunalna pitanja tamošnjih ljudi, okupljaju djecu i mlade [pastoral] itd.

Sestra Ivančica Fulir - rodnom iz Zagreba i nekadašnja župljanka župe u Palmotićevoj ulici - redovito već izvještava o stanju u misiji pišući svoj feljton u Glasniku Srca Isusova. Priče su to teškog sadržaja ali gotovo uvijek radosnog zavr-

● U Kyjivu

šetka.

Upravo imamo prigodu nazočiti posjetu naših sestara jednoj mladoj gospođi, medicinskoj sestri, koja je već godinama u krevetu prikovana teškim rakom kostiju i tako obesnaženo ležeći čeka usnuće. Prizor koji ću pamtit i zauvijek! Mlada je to duša, koju briga i prisutnost njenih bližnjih i naših sestra polako prati. Nedugo nakon toga, čuli smo da je naša junakinja preminula.

Sestre su dobro prihvaćene od naroda, ljudi im znaju donijeti od zimnice koju imaju – govore sestre – ali vidim kako i one svojim primjerom dižu iz uspavano sti mjesto u kojem žive.

Dugo razmišljam! Ljudi su zdravi, djece ima, dobre su i kuće, priroda je prekrasna a zemlja k tomu plodna - pa u čemu je onda problem? Zašto je sve uspavano?

Sestra nam govori o velikom nanosu snijega koji se spustio s obližnjeg brda ispriječivši se na cesti. Mještani su automobilima obilazili oko nanosa koji, pretvoren u led, stoji na cesti i nitko da bi ga

uklonio i problem riješio, pa čak ni gradski ured. Razgovor teče, a mi ih pitamo zbog čega su okućnice neuređene unatoč tomu što su kuće naseljene?

Sestre nam pojašnjavaju da ovdje još mnoga pitanja nisu razriješena. Pojašnjavaju nam kako narod očekuje da država riješi led na cesti a i okućnice, jer stanari samo koriste okućnicu a njima ona ne pripada, stoga nema razloga pretjerano se brinuti o tomu - država je zadužena za to. Ivančica govori o žalosnim sudbinama svojih sumještanki kojima često pomažu.

Govorim si poluglasno – sve su to “silni plodovi” jednog velikog “sistema” koji je pokušao ubiti čovjeka, isisati mu dušu i volju za životom. Narod se ne da i još se drži! Dobro će pobijediti svaki besmisao!

Zadnja je večer. Ivančica i Jožica zajedno s našim djevojkama Andreom i Terezijom pripremaju večeru na koju je pozvana delegacija - otac Aleksandar, Sergej, Vladik i Jiržij. Ante i ja slušamo naredbe i peremo posuđe. Na večeru

dolaze svi očekivani, a mi znatiželjni pričamo s Aleksandrom o Ukrajini i njenoj povijesti, odnosu pravoslavaca, grko-katolika, katolika i malog broja protestanata. Govore nam o svom svakodnevju a sestre priče nadopunjuju svojim, ništa manje dubokim uvidima i iskustvima. Sve ovo daje mi slutiti nešto što još ne mogu izreći, ali raspoznajem da je to što stoji pred ovim ljudima i nama predivno, bajkovito i veliko.

Od Zagreba do Kyjeva i nazad

Ožujak je 2017. godine i naše veze s Ukrajinom se učvršćuju, “monaške” rade naporno ali plodonosno. Velika pomoć su im svećenici lazaristi, a povezale su se i s grkokatoličkim župnikom te kasnije i s pravoslavnim. Ponovno smo u našem putničkom kombiju i idemo istim putem Zagreb – Ljubljana – Perechyn. Napor puta ublažava kratak izlet na Blatno jezero u mjestu Siofok. Sve je zatvoreno jer je zima, ali znajući, Marija i Ivan spremili su hranu i piće koju sada vadimo iz našeg prtljažnika. Na Čopu smo za nepunih sedam sati vožnje, ali slijedi najteži dio, 2 do 3 sata čekanja na granici. Već po navici Jožica i Ivančica nas dočekuju i dogovarano istovar donacije u kuću kod lazarista.

Radost je u očima sviji nas i to se ne može sakriti.

Ovoga puta, s nama je i gospođa Marija, majka sestre Ivančice, te zaručnici Ivan i Marija. Ostajemo vrlo kratko, nepuna dva dana. Već u jutro obilazimo gradilište u Tur’i Remety gdje se gradi nova misijska kuća za sestre, jer se ona stara urušila. Sestre su trenutno nekoliko ulica niže u jednoj zamjenskoj kući.

Obilazimo redom starije gospođe i nosimo im pričest. Ivančica i Jožica već suvereno mole na većini zakarpatskih jezika. Mi možemo govoriti i hrvatski jer ljudi ovdje govore ukrajinski, rusinski, slovački i ruski tako da im razumijevanje hrvatskog jezika i nije veliki problem. No nama ipak neke riječi naših sugovornika ostaju nerazumljive.

Dok se vraćamo u misijsku rezidenciju, razmišljam o tom čudnovatom bogostovnom i bogobojaznom stavu, stavu zdravih ljudi koje smo upoznali u društvu sestre Ivančice. Koliko samo toga nedostaje Zapadu!

Susrećemo oca Aleksandra i sada ga otvoreno pozivamo na naš kamp Modrave, koji se nalazi nedaleko Biograda na Moru, jer ove godine imamo program za strance. Bila bi nam to velika čast – govorim mu – jer znamo koliki to poticaj može biti i nama i njemu za rad s mladima, a o tome svjedoče brojni primjeri u Hrvatskoj. Ivančica i Jožica nam govore da stvar preuzimaju na sebe, a nama je odmah postalo jasno da će, u tom slučaju, nešto od svega i biti.

Novo je jutro i vraćamo se u Hrvatsku. Ivančica i Jožica nastavljaju svoju misiju, a mi odlazimo puni duha s nadom da smo i mi njima ostavili nešto od svog oduševljenja Ukrajinom.

Sada je već početak ljeta i priprema Magisovih i Skacovih kampova je pri kraju. Ivančica i naša Andrea upravo su dogovorile odlazak naših volontera u Kyjev i Perechyn ali i dolazak četvero mladih ljudi na međunarodni tjedan na Modravama. Ciljevi s kojima smo išli prvi put u Ukrajinu sada su blizu toga da se obistine.

Početak kolovoza kombi s četiri volonterke i nešto donacije otišao je put Ukrajine, po već uhodanom putu. Dvije volonterke su najprije došle u Perechyn a potom su na deset dana otišle u Kyjev kod sestara Slovenske Provincije koje su već dugo tamo. Naša vozačica Tamara u povratku vozi Romanu i Danijelu [Tur'i Remety] te Nataliju i Ivana [Kyjev] u Zagreb. Ondje ih čeka sestra Jelica, glavarica kuće, koja ih smješta u u samostan Marijinih sestara koji se nalazi u Podsljemenskoj zoni. Prije samog odlaska na kamp Modrave naši prijatelji iz Ukrajine provest će nekoliko dana u Zagrebu i okolici.

Drugi je dan od kad su Ukrajinci u Zagrebu. Andrea i ja čekamo naše goste pred Katedralom i u glavi imamo što sve trebamo u gradu pokazati. Nataliju i Ivana sam već prije upoznao u Sniatynu, čega smo se ubrzo svi troje sjetili. Danijeli i Romani dajem ruku po prvi put. Divno društvo! Naš obilazak počinje, no vrlo brzo pokušavam ne kriti svoje oduševljenje prema Ukrajini i počinjem im govoriti o bogatoj baštini Ukrajina-

ca i Rusina u Hrvatskoj – no i u BiH i Vojvodini. Na njihovim licima vidim da im to i nije tako poznato te se doimaju iznenađeno.

Ubrzo ih vodimo i u ukrajinsku trgovinu "Boršč" na Iblerovom trgu. Gospođa koja vodi trgovinu već nas poznaje, rodom je iz Lavova, i ne može sakriti svoje zadovoljstvo što nas vidi zajedno s našim prijateljima iz Ukrajine – nešto prije smo o tomu govorili s njom! Na licu joj se očitava ozarenost i prikrivena čežnja, ali radost što ju je posjetila njena domovina tako iznenađeno. Narednih dana slijedi Vrgorac, Sljeme i šetnje po gradu zajedno s Andreom.

Istodobno, u Ukrajini naše volonterke se upoznaju – kao što već rekoh - sa Ivančicom i Jožicom u Perechynu te sa sestrom Martom u Kyjevu. Cure su za to vrijeme, zajedno sa sestrama, radile u prihvatilištima za beskućnike i bolnicama. U Ukrajini postoji besplatna medicinska skrb ali ne i njega bolesnika. Dakle, ako nemaju rodbine i novca, bolesnici ostaju prepušteni sami sebi. Stoga "monaške", a ovih dana i naše volonterke, previjaju rane, mijenjaju pelene, peru bolesnike jer drugačije, za neke, to nitko ne bi napravio. Čak su sestre u nekoliko slučajeva uspjele smjestiti nekoliko beskućnika u bolnice i time preuzele brigu o njihovoj njezi.

Biti blizu znači prijateljstvo

Naši su prijatelji u Ukrajini a naši volonteri u Hrvatskoj, iskustva sabrana u čitavoj ovoj priči koja još uvijek traje, nosi svaki pojedinačno sa sobom – Ivančica, Jožica, volonteri, gosti, organizatori – ja sam vam pokušao ocrtati okvire jed-

nog iskustva koje nadilazi sve šture riječi i podatke koje ovdje čitate.

Danas dok ovo pišem, razmišljam o hrabrosti i predanosti tih žena, strašnih "monaški" - kako ih zovu u Zakarpatyu – koje su izabrale čitav svoj vijek živjeti, doslovno, za druge. Mnoge obitelji i mnogi mladi slijede taj primjer u granicama svojih mogućnosti. No htio sam vam ispričati ovu priču jer je poticajna i svjedoči o dobroti u ljudima i napose u mladima koji su godišnji odmor ili čitav život spremni provesti s onima kojima su na ovom svijetu najpotrebniji. Bogoljubno i čovjekoljubno!

Osim toga - ne tako nevažno – osobno mi se trebala dogoditi upravo ovakva Ukrajina, kako bih shvatio da dijelim svoju domovinu s ljudima koji su u neka davna vremena došli u Hrvatsku i žive svoju bogatu kulturu i čuvaju svoj jezik i to baš tu u mom susjedstvu. Ukrajinski jezik, ikavski je jezik kao i moj hrvatski – jedina takva dva u čitavoj porodici slavenskih jezika.

Kako čovjek lako padne u kolotečinu, daleko od mjesta i vremena u kojima zbilja živi! Često sam otkrivao tako velike stvari ali tek kad za njih bude kasno. Smrt koja otkrije veličinu osobe koje u tom času više nema i moj propust što s njom nisam podijelio riječ ili časak više – to bi me učinilo bogatijim, često pomislim. No, nije to samo s osobama, nego i s blagom predi koje čovjek uzima zdravo za gotovo. Ja odluku donesoh i namah krenuh učiti taj divan ikavski jezik pjesama kozaka, šuma, voda, sokolova, domovine i molitve.

Stjepan Štivić

Izdana nova knjiga "25 godina KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani" autora Ivana Semenjuka

● Autor knjige, Ivan Semenjuk

Ukrajinskoj nacionalnoj manjini u Republici Hrvatskoj napisano je nekoliko knjiga. Pred nama je knjiga koja, iako govori prvenstveno o Lipovljanima i Kulturno-prosvjetnom društvu Ukrajinaca Karpati u Lipovljanima, nadilazi lokalne okvire i govori općenito o povijesti Ukrajinaca u Hrvatskoj. Ivan Semenjuk, aktivni član ukrajinske zajednice u Hrvatskoj, sadašnji predsjednik KPD "Karpati" iz Lipovljana i nekadašnji predsjednik Ukrajinske zajednice u Republici Hrvatskoj, svakako je čovjek koji nam iz prve ruke piše o dvadeset i pet godišnjem djelovanju ove manjinske udruge. Teško da bi netko mogao dati više podataka i pojedinosti od čovjeka koji je sudjelovao u radu ovoga društva i živio sve ove godine s KPD Karpati. Semenjuk nam kao uvod daje podatke o doseljavanju Ukrajinaca u Lipovljane i o njihovoj staroj postojbini. U istome se poglavlju posebno bavi stradanjem Ukrajinaca u logoru Jasenovac 1944. godine. U drugom poglavlju iznosi podatke o osnivanju grkokatoličke župe u Lipovljanima, o njezinim svećenicima, a posebno donosi podatke za dvojicu svećenika Romana Myza i Jaroslava Lescešena. Semenjuk nam opet iz prve ruke opisuje smrt Lescešena i prazninu koju je ostavio u Lipovljanima nakon svojeg nenadnog i preranog odlaska, a potom opisuje i slavlje povodom 100-te godišnjice uspostave grkokatoličke župe u Lipovljanima 2009. godine. U posebnom poglavlju autor nam donosi podatke o osnivanju KPD Ukrajinaca "Karpati" u Lipovljanima. Vidljivo je da je društvo planirano već 1934., ali da je realizirano tek 1992. zahvaljujući nekolicini ustrajnih, nadobudnih, pa u to ratno vrijeme čak i hrabrih Ukrajinaca koji su željeli očuvati nacionalni identitet i stare ukrajinske pjesme, plesove i običaje. Semenjuk nam uz još neke popise donosi i popis sadašnjih članova KPD Ukrajinaca "Karpati" kao i popis Ukrajinaca iz Lipovljana koji su sudjelovali u Domovinskom ratu što knjizi dodatno daje na historiografskoj vrijednosti. U narednom poglavlju autor nam opisuje djelatnost udruge iz koje je vidljivo koliko su lipovljanski Ukrajinci utkali ljubavi i vremena u ovo društvo sudjelujući na brojnim događanjima u ze-

mlji i u inozemstvu. O tome govori i podatak o 25-30 nastupa godišnje. Posebno je poglavlje posvećeno Lipovljanskim susretima, jedinstvenoj manifestaciji koja okuplja nacionalne manjine iz čitave Hrvatske. Iz ovoga je poglavlja jasno vidljivo koliki je značajan bio doprinos KPD Ukrajinaca "Karpati" iz Lipovljana u održavanju ove manifestacije. Potpuno je evidentno iz napisanog šestog poglavlja da je jednak značaj KPD Karpata bio i u središnjim manifestacijama Ukrajinaca u Republici Hrvatskoj, a posebno u onima u kojima su Lipovljani bili mjesto susreta Ukrajinaca. U sedmom poglavlju Semenjuk nam opet iz prve ruke opisuje i manifestaciju FEST NAM koja je prethodila ponovnom obnavljanju Lipovljanskih susreta. Od 2000. u Lipovljanima Ukrajinci organiziraju Ukrajinski bal, o čemu nam Semenjuk podrobno piše. Iz poglavlja o međunarodnim nastupima KPD "Karpati" vidljivo je koliko su dobrodošli bili članovi KPD "Karpati" kada su bili česti gosti u brojnim europskim državama, a posebno kada su bili gosti kod Ukrajinaca u Poljskoj i Sloveniji. Dakako, članovi KPD "Karpati" oduševljavali su svojim nastupima i Ukrajince u Ukrajini gdje su bili više puta (turistički i profesionalno). Važno je poglavlje Semenjuk posvetio i izučavanju ukrajinskog jezika u školi Josipa Kozarca u Lipovljanima. Iz ovog je poglavlja vidljivo da usprkos poodmakloj asimilaciji Ukrajinaca u Lipovljanima još uvijek ima zainteresirane djece i roditelja za očuvanje nacionalnog identiteta. Vidljivo je to i iz poglavlja o Ljetnoj školi na ukrajinskom jeziku koja nije predviđena samo za pripadnike ukrajinske nacionalne manjine, već i za svu ostalu djecu koja su zainteresirana. KPD "Karpati" surađivalo je i usko surađuje i s Veleposlanstvom Ukrajine u Republici Hrvatskoj, a ukrajinski je veleposlanik bio više puta u posjetu kod ukrajinske manjine u Lipovljanima. Semenjuk u posljednjim poglavljima navodi i značajnija obilježavanja pojedinih datuma iz ukrajinske povijesti kao što je Gladomor kada je oko 10 milijuna Ukrajinaca umrlo od gladi i obilježavanje lika i djela Tarasa Ševčenka, stvoritelja ukrajinskog jezika na području Ukrajine. Semenjuk također ističe i sve ostale oblike prezentacije Ukrajinaca i KPD "Karpati" iz Lipovljana u medijima i druge oblike čuvanja nacionalnog identiteta Ukrajinaca u Lipovljanima. U posljednjem poglavlju govori o objavljenim knjigama o Ukrajinima u Lipovljanima. Uz svako poglavlje autor bogato ilustrira crnobijelim i fotografijama u boji ono o čemu piše. U zaključku treba kazati da se Semenjuk potrudio prikupiti sve moguće podatke o radu KPD Ukrajinaca "Karpati" kroz 25 godina. Kroz priču o "Karpatima" dao nam ujedno i vrlo jasnu sliku o životu Ukrajinaca u Lipovljanima, o čuvanju njihova nacionalnog identiteta i o teškoćama s kojima se suočavaju u svojoj svakodnevnoj borbi za očuvanje nacionalnosti i vjeroispovijesti. Knjiga ima posebnu vrijednost zbog toga što je autor već dugo onoga što opisuje sam proživio, pa nam o događajima i djelovanju društva svjedoči iz prve ruke.

Autentičnost tekstu daje povijesni pečat, pa će svakom istraživaču ukrajinske nacionalne manjine u Hrvatskoj, a posebno u Lipovljanima, ova knjiga biti nezaobilazan priručnik. Knjigu iz tog razloga preporučam izdavaču za objavljivanje.

dr. sc. Filip Škiljan, viši znanstveni suradnik u Institutu za migracije i narodnosti u Zagrebu

O autoru

Ivan Semenjuk rođen je u Lipovljanima 4.4.1948. godine, gdje je odrastao i završio osnovno obrazovanje. Pohadao je dvije godine srednje ekonomske škole u Novskoj, da bi obrazovanje nastavio u Zagrebu u Prometno-tehničkoj željezničkoj školi. Po završetku srednjeg obrazovanja jedno vrijeme radio je kao prometnik vlakova na HŽ, sve dok nije upisao Višu prometnu školu u Beogradu. Sticanjem zvanja inženjera prometa, obavljao je niz rukovodećih funkcija u Zagrebu na HŽ, a paralelno studirao na Prometnom fakultetu u Zagrebu i stekao zvanje diplomiranog inženjera prometa. Na HŽ nastavio raditi na rukovodećim radnim mjestima, sve do umirovljenja 2013. godine.

Paralelno za obavljanjem svojih radnih obveza i studiranja u Zagrebu, učlanio se u rad tamošnjeg Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca, a nakon toga, u jednom mandatu obavljao i dužnost predsjednika Ukrajinske zajednice RH. Nakon umirovljenja, preselio se u Lipovljane te preuzeo dužnost predsjednika KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani, koju i sada obavlja u drugom mandatu.

Za KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani otvorio web-stranicu koju je uređivao i vodio niz godina, a sada uređuje i vodi na Facebooku stranicu društva "karpati.lipovljani".

Recenzija knjige "25 godina KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani"

Recenzirani rukopis je pripremljen prigodom obilježavanja 25 godina osnutka i rada Kulturno-prosvjednog društva "Karpati" u Lipovljanima. Društvo predstavlja svojevrsno kulturno, prosvjetno jezgro ukrajinske zajednice mjesta i šire - Hrvatske. Svojom djelatnošću zaslužilo je priznanje u afirmiranju, očuvanju, razvoju kulture, nacionalnog identiteta Ukrajinaca Republike Hrvatske. Tijekom postojanja koje seže još u prvu polovicu prošloga stoljeća hrvatski su Ukrajinci u Lipovljanima imali značajnu zajednicu koja s vremenom doživljavala različite forme svog izražaja a u zadnjoj četvrti stoljeća prezentirano društvom "Karpati". Tijekom rada društvo je dobilo niz priznanja kao jedno od značajnih u ukrajinskoj zajednici a također u kontekstu drugih nacionalnih zajednica Republike Hrvatske.

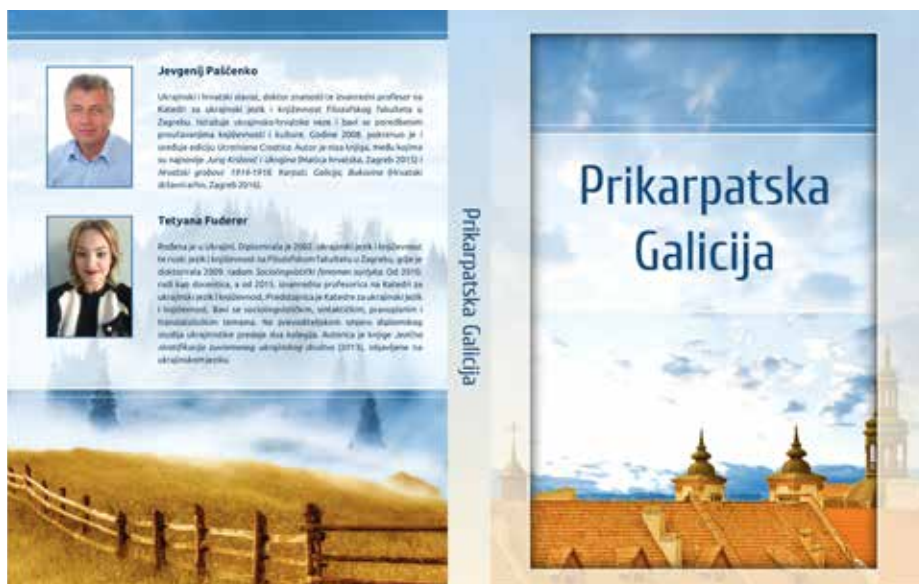
Navedeni kao i drugi čimbenici pružaju razlog ustvrditi aktualnost i nužnost pripreme i tiska monografije. Autor Ivan Semenjuk je poznat kao jedan od priznatih predstavnika ukrajinske zajednice, predsjednik društva u njegovom radu zadnjih godina, opravdano je nastupio s inicijativom pripreme rukopisa za tisak. Tekst prezentira društvo prikazom širokoga raspona djelatnosti što je izraženo u 18 kratkih poglavlja. Autor je uspio predložiti različite aspekte djelatnosti – ne samo u tradicionalnim poglavljima o doseljavanju, značaju crkve, već i kroz druge teme koje prikazuju bogatu, dinamičnu aktivnost ne samo KPD "Karpati" i ukrajinsko stanovništvo Lipovljana već i šire – kao dio etničkog mozaika RH, odraz humanističke politike vlade glede nacionalnih manjina. Uz širinu predloženih tema Ivan Semenjuk je uspio

izbjeci preopterećenost, monotoniju, već je stilom koji karakteriziraju mirnoća izlaganja, logičnost misli i druge osobine što daje sadržaju lakoću čitanja, ali i važnost informacije. Tome doprinose i bogata ilustrativna građa koja ima ne samo značaj ilustracije već i dokumenta. U opširnom krugu suradnje smatramo za nužno spomenuti i suradnju s Katedrom za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, ne bi bilo izlišnim navesti i publikacije katedre koje imaju odnos i prema Ukrajincima RH. Takva informacija bi obogatila sadržaj knjige. Određena opažanja su obilježena u tekstu.

Rukopis zaslužuje tiskanja knjigom koja će predstaviti doprinos kulturi Ukrajinaca Hrvatske.

dr. sc. Jevgenij Paščenko, izv. prof.

Još jedna knjiga o Galiciji: „Prikarpatska Galicija“

Hrvatska ukrainistika sa središtem na Katedri za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, predstavila je knjigu o Ukrajini - Prikarpatska Galicija (prijevodi s ukrajinskog jezika). Priredili su ju dr. sc. Jevgenij Paščenko i dr. sc. Tetyana Fuderer, kao četrnaestu knjigu *Ucrainiana Croatica*. To je još jedan korak na putovanju, uvjetno nazvanom put kroz Ukrajinu. Zamišljen je kao predstavljanje ukrajinskih regija putovanjem od Hrvatske prema Ukrajini, s upoznavanjem zemlje pomoću prijevoda znanstvenih radova. Prethodno objavljene knjige su predstavile Zakarpatsku Ukrajinu, ukrajinske Karpatе, zatim Galiciju, uglavnom oko Lavova i nastavljaju prikazom Prikarpatja. U suradnji s Prikarpatskim nacionalnim sveučilištem Vasylj Stefanyk u Ivano-Frankiv'sku prikupljena je građa za prijevod znanstvenih radova koji nas vode kroz regije i povijesne etape Galicije, u ovome slučaju na primjeru regije Prikarpatja.

U prijevodu su sudjelovali studenti Ukrainistike u sklopu nastave Diplomskoga

studija ukrajinskoga jezika i književnosti prevoditeljsko-kulturološkog smjera, uz sudjelovanje diplomiranih ukrainista i profesora zagrebačke Ukrainistike.

Knjiga započinje predgovorom dr. sc. Jevgenija Paščenkа koji nas uvodi u povijest regije smještene u jugoistočnome dijelu istočnih Karpata. Podijeljena je na pet poglavlja koja se sastoje od povijesnih i književnih članaka: Povijesna razdoblja Prikarpatja, Etnički mozaik, Iz povijesti književnosti, Vasylj Stefanyk i Književnik Ivano-Frankiv'sk/Stanyslaviv. Prevedeni radovi pripadaju poznatim imenima ukrajinske znanosti – povjesničarima, etnolozima, povjesničarima književnosti, arheolozima, suvremenim piscima. U povijesnome bloku saznajemo o ranom srednjovjekovlju Galicije s artefaktima povijesti i kulture kroz radove suvremenih arheologa; slijedi prikaz srednjovjekovne kneževine sa središtem u Galyču; zatim idu naredna razdoblja – sve do proglašenja neovisne Ukrajine. Niz tekstova daje panoramu veoma dramatične povijesti te regije, posebice u razdoblju između dva rata i sovjetskoga

režima. Posebno je zanimljiva analiza političkoga stanovništva, gdje su, osim Ukrajinaca-Rusyna prisutni i brojni drugi narodi Galicije. Književnost, osim panoramskoga prikaza, svestrano predstavlja središnju osobitost prve polovice 20. stoljeća – Vasylja Stefanyka. Zanimljiv je i dio o književnom modernizmu, prezentiranih suvremenih pisaca koji govore o svome gradu.

Na prijevodima su radili studenti Ukrainistike: Katarina Črnko, Iva Dejanović, Zrinka Kordić, Tonja Korosteljev, Nikolina Kotnik Marković, Petra Kovačec, Denis Kovačević, Josip Kranjčec, Ivan Kukić, Eva Maras, Martina Markelić, Martina Matana, Sanja Milas, Tea Palešćak, Vjera Peršić, Andrija Presečki, Ankica Šunjić, Katarina Švighlin, Dorotea Žugec i lektorica ukrajinskoga jezika Darija Pavlešen. Ova imena čine već značajnu grupu kompetentnih prevoditelja, koji su diplomirali ili se pripremaju diplomirati na zagrebačkoj Ukrainistici. Neki od prevoditelja su dalje obrađivali izabrane tekstove – kao diplomski rad na Odsjeku ukrainistike Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Na predstavljanju su sudjelovali urednici, prevoditelji i recenzenti: osim Jevgenija Paščenkа, govor je održala predstojnica Katedre za ukrajinski jezik i književnost Tetyana Fuderer uz predstojnika katedre za etnologiju dr. sc. Gorana Pavela Šanteka, a svoju recenziju je dao akademik Nacionalne akademije Ukrajine Stepan Pavljuk. Mladi prevoditelji su govorili o svome iskustvu prevodenja. Bio je to još jedan blagdan hrvatske ukrainistike, a prof. Jevgenij Paščenko je najavio nove publikacije biblioteke *Ucrainiana Croatica* koje uskoro stižu.

Prikarpatska Galicija je objavljena u okviru kratkoročnog istraživanja „Aktualna istraživanja u hrvatskoj, ruskoj i ukrajinskoj filologiji“ na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a za tisak su zaslužni članovi udruge Hrvatsko-ukrajinska suradnja (HORUS).

Sanja Sabljak, Ana Vladimir, studentice Diplomskoga studija ukrainistike

“Svjetski kongres Ukrajinaca u 50 godina i dalje: europski i euroatlantski forum”

Delegacija Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske u Belgiji

● U Veleposlanstvu Ukrajine u Belgiji

● Predsjednik SKU Eugen Čolij i predsjednik Ukrajinske zajednice RH, Mihajlo Semenjuk

Povodom 50. obljetnice svoga djelovanja Svjetski kongres Ukrajinaca 7. studenoga 2017. godine u prostorijama Europskog ekonomskog i socijalnog odbora u Bruxellesu organizirao je četvrtu od ukupno pet međunarodnih konferencija na visokoj razini pod nazivom “Svjetski kongres Ukrajinaca u 50 godina i dalje: europski i euroatlantski forum” kojoj su prethodile konferencije u Ukrajini, SAD-u i Argentini.

Na konferenciji su sudjelovali predstavnici iz 53 države članice Svjetskog kongresa Ukrajinaca, a među njima i dva predstavnika Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske: predsjednik Mihajlo Semenjuk i tajnica Marija Semenjuk Simeunović.

Izlagali su političari, kreatori politike, znanstvenici i predstavnici civilnog društva iz EU, zemalja članica EU, NATO-a i Ukrajine. Konferencija se usredotočila na sljedeće teme: europska integracija Ukrajine, euroatlantska integracija Ukrajine, “Marshallov plan za Ukrajinu”, ljudska prava i suprotstavljanje ruskoj dezinformaciji. Sudionicima je upriličena mogućnost razmotriti napredak koji je postignut u svakom od navedenih područja, kako bi oblikovali preporuke politike za budućnost.

Ova konferencija je jedna u nizu međunarodnih konferencija kojima Svjetski kongres Ukrajinaca nastoji progresivnije upoznati javnost o svojoj ulozi i aktivnostima i uključiti sve svoje članstvo diljem svijeta kako bi zajedničkim djelovanjem ojačali poziciju ukrajinske zajednice na međunarodnoj razini i podržali narod Ukrajine u težnji za životom u neovisnoj, teritorijalno cjelovitoj, reformiranoj i europskoj državi Ukrajini.

Po završetku konferencije održan je prijem za sudionike konferencije u Veleposlanstvu Ukrajine u Belgiji. Uzvanicima su se prigodnim govorom obratili: ministrica znanosti i obrazovanja Ukrajine Liliya Hrynevych, ministrica europskih i euroatlantskih integracija Ukrajine Ivanna Klympush-Cyncadze, predsjednik Svjetskog kongresa Ukrajinaca Evhen Čolij i veleposlanik Ukrajine u Belgiji Nj.E. Točuckij Mykola Stanislavovyč. Prikazan je film prigodom 50. obljetnice rada SKU i nastavljeno druženje uz nastup ukrajinskog zbora iz Bruxellesa.

Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske je od samog svog osnutka, dakle od 2008. godine članica Svjetskog kongresa Ukrajinaca. Tijekom tog vremena redovito je sudjelovala na godišnjim skupštinama SKU-a, izvještavala o svom

radu svake godine u Zborniku SKU-a te organizirala prijem delegacija SKU u Hrvatskoj u svim značajnim državnim institucijama i susrete sa čelnim ljudima hrvatske političke scene. Po uzoru na svjetsku dijasporu, Ukrajinska zajednica RH podržala je brojne akcije SKU-a od kojih je bitno naglasiti akciju “Neugasiva svijeća”, kojom je ukrajinska zajednica u Hrvatskoj nastojala senzibilizirati hrvatsku javnost i potaknuti Hrvatski sabor da osudi Holodomor u Ukrajini - masovno usmrćivanje glada, prouzročenog prisilnom kolektivizacijom koju je provodio Staljinov komunistički režim kao akt genocida.

Isto tako, značajno je za naglasiti podršku Ukrajinske zajednice RH u brojnim aktivnostima SKU-a koje se odnose na potporu narodu Ukrajine osobito posljednjih nekoliko godina u svim njegovim socijalnim, gospodarskim i političkim nastojanjima. Ukrajinska dijaspora u Hrvatskoj nije brojna, ali je jedna od najstarijih u svijetu, te kao nedjeljivi dio ukrajinskog naroda u potpunosti podržava ovogodišnji moto Svjetskog kongresa Ukrajinaca “Українці разом - майбутнє за нами” “Ukrajinci su zajedno - budućnost je s nama”.

M. S. Simeunović

Križevački biskup Nikola Kekić za svećenika zareadio Romana Stupjaka

Križevački biskup Nikola Kekić za svećenika je 28. Listopada 2017. godine u grkokatoličkoj župnoj crkvi Rođenja Presvete Bogorodice u Kaniži kod Slavonskog Broda zareadio Romana Stupjaka, domaćeg sina. Arhijerejsku liturgiju vladika je predvodio uz četrdesetak grkokatoličkih i rimokatoličkih svećenika, među kojima je uz domaćeg župnika Nikolu Stupjaka bio i mons. Ivan Čurić, generalni vikar Đakovačko-osječke nadbiskupije.

Roman je prvo duhovno zvanje iz te župe. Veliko slavlje uveličao je katedralni

zbor iz Križevaca, a Gospina župna crkva bila je premala da primi sve vjernike te su mnogi pratili liturgiju u crkvenom dvorištu.

Vladika Kekić u homiliji je posvjestio da svaki svećenik uz službu Božjim otajstvima mora imati otvoreno srce, oči i uši za potrebite, mora djelovati karitativno i to bez određenog radnog vremena. Kako je ređenikov otac Nikola također svećenik, župnik u Kaniži, on je kao arhiđakon svoga sina doveo do oltara, a potom ga je tijekom bogoslužja vladika Kekić zareadio za novog svećenika Križevačke

eparhije. Biskup je istaknuo da je taj sveti čin od velike važnosti kako za sveopću Crkvu tako i za Križevačku eparhiju, a i župnu crkvu u Kaniži.

Roman Stupjak rođen je 24. ožujka 1987. u Slavonskom Brodu. Odrastajući u Kaniži u uzornoj svećeničkoj grkokatoličkoj obitelji o. Nikole i majke Ruže, uz brata Ivana te sestre Nikolinu i Ivanu, rodio se i duhovni poziv koji je osjetio još u mladim danima. Da bi utvrdio svoj duhovni poziv, prvo je završio Tehničku školu, a potom teologiju kod isusovaca u Zagrebu.

Prošloga mjeseca vjenčao se s Anasztzijom Simunović iz Križevaca, čiji je otac također svećenik – katedralni župnik u Križevcima. Tijekom zajedničkog ručka u Mjesnom domu vladika Kekić mladomisniku Romanu dekretom je dodijelio dvije grkokatoličke župe – Mikluševci i Berak.

Svećenik Roman Stupjak mladu misu pod geslom "Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan" (Lk 6,36) proslavio je već u nedjelju 29. listopada u svojoj župi Rođenja Presvete Bogorodice u Kaniži.

prigorski.hr/ika.hr, 30. listopada 2017.

Ієрейські свячення у Каніжі

Крижевецький Владика висвятив на пресвітера Романа Ступ'яка

Покликання до священства – це велика ласка і водночас велика відповідальність перед Богом, Церквою та перед народом Божим.

Надзвичайно радісна і знаменна подія відбулася 28 жовтня 2017 року в селі Каніжа, Бродсько-посавської області. Тієї суботи Крижевецький Владика Нікола Кекіч висвятив на пресвітера диякона Романа Ступ'яка. Ще від свячення о. Михайла Фірака, в селі Каніжа не було ніяких духовних покликань, тому ця подія є визначною як для парафії Різдва Пресвятої Богородиці та для всього села Каніжа. Адже багато людей навіть не пам'ятають, коли було останнє свячення.

Архиєрейська Служба Божа розпочалася об 11 годині. Крім 25 греко-католицьких священиків, на свячення прибули і декілька римокатолицьких, а між ними були генеральний вікар Дзяковачко-осієчкої Архiepархії, священики Бродського, Сібіньського та Новокапельського деканату, римокатолицький парох з Каніжи. Службу Божу збагатив співом хор Крижевецького кафедрального собору. Того дня

церква була замалою для величезної кількості гостей та вірних, тому більшість їх вимушені були залишитися на церковному подвір'ї.

У своїй проповіді Владика наголосив, що священик завжди мусить бути на usługі вірним, служити там, де його посилає Бог. Також наголосив, що новий, молодий священик – це великий дар для сім'ї, парафії, села і цілої Єпархії, яка святкує 240-у річницю від свого заснування. Перед самим обрядом свячення, Владика пояснив значення обряду, а о. Микола Ступ'як, викону-

ючи службу архидиякона, як батько і парох, увів диякона Романа до свячення.

Після Служби Божої та неоєрейського благословення, в залі місцевого Будинку культури був приготовлений обід для пів сотні людей. Святковий обід, за місцевим звичаєм, приготували мешканці села, зібравши гроші та харчі для святкування. Підготовкою до великої події керував римокатолицький парох з с. Каніжи о. Степан Соколович, тому, за місцевим звичаєм, його назвали кумом. Люди в Каніжі

до цієї знаменної події готувалися так, як колись в давні часи першої церкви: приносили хто що мав, домовлялися про розподіл роботи. Гості, які прибули до невеличкого села Каніжа, були у захваті та хвалили завзятих каніжан. Перед обідом Владика Нікола Кекіч передав декрети, якими призначив о. Романа парохом в селах Міклушевці та Берак. Забаву прикрасила вокальна група "Забави" з Кули (Воеводина).

Отець Роман Ступяк народився 24 березня 1987 року в родині священника о. Миколи та Розалії Ступ'як. Від раннього дитинства часто був у церкві, допомагаючи батькові, тому не дивно, що і сам відчув покликання. В родині та в школі вивчав українську мову. Закінчивши середню школу в Славонському Броді, розпочав вивчати теологічні науки в інституті Дружби Ісусової у Загребі, який успішно закінчив. Цього року одружився з Анастасією Сімунович, яка також виросла в родині священника (в її родині священники: батько, стрий і брат, а тепер ще й чоловік і свекор).

Молодому священнику Романові Ступяку всі вірні бажають Божої ласки, терпіння, мудрості, щастя та успіхів на многая літа!

О. Микола Ступяк

"Царюй між нами, Князю мира!"

Храмове свято у греко-католицькій парафії Христа Царя в Осієку

Чимало вірних обидвох обрядів і цього року зійшлося в неділю, 29 жовтня, до греко-католицької парафії в Осієку, щоби поклонитися і помолитися "Царю віків безсмертному, єдиному, премудрому Христу Богові", як співаємо у кондаку на храмове свято Христа Царя, яке католики Східного обряду святкують завжди в останню неділю жовтня.

У монастирській каплиці, яку сестри василіянки завітчали роз-

кішними осінніми хризантемами у багряно-білих царських кольорах, урочисту святу літургію об 11 годині очолив преп. о. Мартин Дретвіч, францісканин-конвентуалець, бірітуаліст, настоятель монастиря св. Антонія Падевського з Вінковців. Разом з ним співслужили римо-католицькі священники: всеч. о. Мато Гашпаровіч, економ духовної семінарії Дзяковсько-Осієцької митрополії, преп. о. Мато Божінович, ТІ, з резиденції Серця Ісусового оо. єзуїтів, греко-католицькі священники: всеч. о. Іван Бар-

щевський, парох церкви св. Йосафата із Сібіня, всеч. о. Ігор Сікора, парох церкви св. Дмитрія з Пішкоревців, всеч. о. Александр Хміль, парох церкви Воздвиження Чесного Хреста зі Славонського Броду, та домашній парох всеч. о. Любомир Стурко, який по-батьківськи дбав про все. У такій літургії візантійського обряду вперше брав участь і преп. о. Анте Перковіч, францісканин, настоятель монастиря Святого Хреста з Осієка.

У своїй глибокій і змістовній пропо-

віді на основі євангельського уривка о. Мартин Дретвіч наголосив, що Христос є правдивим Богом і правдивим Царем цілого світу та всіх творинь,

хоч Царство його "не зі світу цього". Проповідник натхненно звернувся до кожного присутнього, щоби дозволив Христові і його безмежній любові

панувати у своєму серці. Сестри василіянки звеличили свого Обручника – Христа Царя натхненним співом, а після святої літургії почастили вірних монастирськими ласощами. На трапезу з нагоди празника парох о. Любомир покликав своїх гостей у залу сусідньої римо-католицької парафії свв. Кирила і Методія в Осієку. Коротку концертну програму з українських пісень приготували члени КППТ "Леся Українка" з Осієка.

Задля нас став людиною, задля нас став царем предвічний Цар Христос. Нехай справді панує в наших серцях його любов і щодня визволяє нас від влади темряви. Нехай віра в те, що влада його – влада вічна і царство його не занепаде, допомагає кожному з нас ще рік прожити і нового храмового свята дочекати.

Наталія Томків

Помер відомий греко-католицький священник, історик, журналіст, громадський діяч Роман Мизь

(1932-2017)

У Новому Саді 13 листопада на 86-му році життя помер греко-католицький священник, хрестоносець поротоієрей Роман Мизь, довголітній парох в цьому місті, видатний проповідник, видавець, викладач, історик, журналіст, громадський діяч. Роман Мизь народився 1932 року в Дрогобичі, в сім'ї греко-католицького священника, в котрій до того часу п'ять поколінь чоловіки по прямій лінії були священниками. Згодом батьки поселилися в колишній Югославії, де він закінчив студії теології. Студював і в Українському вільному університеті в Мюнхені, також в університетах у Загребі (історію мистецтва) та Новому Саді (історію). На церковну службу до Нового Сада був призначений 1968

року й там залишився до кінця життя.

Отець Мизь – автор понад 50 книг, в тому числі п'ять томів "Матеріалів до історії українців в Боснії", двох томів біографій греко-католицьких священників в колишній Югославії, лексиконів християнської термінології, історій парафій. Друкував українською, русинською та сербською мовами. Був засновником і редактором україномовних радіопередач в Боснії та Сербії, засновником християнського часопису "Дзвони". Від 1987 до 1992 року на Радіо Свобода кожної неділі читали його проповіді під псевдонімом "Отець Іван", котрі згодом були опубліковані у Львові під заголовком "Християнство – що це, властиво".

В комуністичні часи завдяки о. Романові до країн Європи було направлено чимало творів українського самвидаву. Знайомі привозили рукописи до його дому, він пересилав їх до Німеччини та інших країн. Цей канал не розкрила ані радянська, ані югославська поліція, хоча священник до початку 90-х років постійно був під її наглядом.

Панотець Мизь був співробітником чимало видань в Україні, Німеччині, Словаччині, Польщі. Його парафія в центрі Нового Сада завжди була відкрита для гостей з усього світу. Побували в нього Ростислав Братунь, Іван Драч, Роман Купчинський, Роман Лубківський, Микола Мушинка, священники, журналісти, дипломати, малярі, історики, студенти тощо. В нього була велика українська та бо-

гословська бібліотека – кілька тисяч книжок. У час, коли він був головою Союзу русинів і українців Югославії, на навчання до України поїхали кілька десятків студентів із Сербії.

Ерудит, активіст екуменічного руху

В комуністичній Югославії Роман Мизь в парафії читав студентам лекції з історії церкви, біблієзнавства, християнської етики. Двічі здобув звання магістра теології – у Пряшівському та Краківському університетах. Був викладачем на католицькому й протестантському факультетах у Новому Саді. Останній надав йому звання почесного доктора. Часто виступав на екуменічних зустрічах, брав участь в гуманітарних акціях. Поважали його всі парафіяни, також і серби, угорці, словаки. Був ерудитом, людиною неймовірної енергії, знавцем східного обряду, зокрема церковного співу. Про що не встигав сам писати – надавав зібрані матеріали науковцям або колегам-священникам й заохочував їх до дослідницької праці.

Панотець Мизь з повагою ставився до всіх людей. Атеїсти, православні, протестанти для нього були насамперед – люди. Мала українсько-русинська громада втратила одного з носіїв релігійного й культурного життя упродовж минулих 50 років.

Роман Мизь буде похований в Руському Керестурі, найстаршому поселенні української діаспори в нинішній Сербії.

Радіо Свобода

U Lipovljanima obilježena 25. godišnjica rada KPD Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani

Otvoren je spomenik velikom ukrajinskom piscu Tarasu Ševčenku te izdana knjiga "25 godina KPD Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani"

● Ataše za kulturu u Veleposlanstvu Ukrajine u RH, Vita Holec i načelnik Općine Lipovljani, Nikola Horvat

7. listopada 2017. godine za pripadnike ukrajinske nacionalne manjine u Lipovljanima ostati će upisan kao povijesni dan. Kao i svake godine, prvu subotu u mjesecu listopada KPD Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani održava svoju tradicionalnu godišnju manifestaciju. Ova je godina specifična po tome što u sklopu manifestacije "Večer ukrajinske pjesme i plesa" i obilježavanja 25. godišnjice rada Društva, Ukrajinci iz Lipovljana postavili su u svom selu spomenik velikom ukrajinskom piscu Tarasu Ševčenku te izdali knjigu pod nazivom 25 godina KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani.

Ispred sjedišta Udruge, u Ulici A. Starčevića broj 19 u Lipovljanima, održano je svečano otvorenje spomenika Tarasu Ševčenku. Ideja o izradi i postavi ovog spomenika rodila se na "Ukrajinskoj večeri - balu" koji je održan u veljači ove godine. Na toj večeri bio je kao gost, inače član društva "Karpati" Vjačeslav Krivicki, priznati ukrajinski slikar i kipar. U razgovoru s njim, prihvaćen je prijedlog da napravi spomenik velikanu ukrajinske povijesti Tarasu Ševčenku. Zahvaljujući Hrvatskim šumama - Šumariji Lipovljani, dobili smo kao donaciju trupac drveta lipe koje je, kao mekano drvo, pogodno za izradu spomenika. Ovaj trupac smo odvezli u Novsku gdje živi Vjačeslav, te je kipar započeo izradu spomenika.

Uz pristanak grkokatoličkog lipovljanskog župnika, pripremili smo mjesto u župnom dvorištu i na mjestu gdje se prije nalazio spomenik "kozaku Mamaju", izradili postolje za spomenik Tarasu Ševčenku. Krajem rujna, spomenik

je postavljen i natkriven kako ne bi bio izložen atmosferskim nepogodama. Za otkrivanje spomenika određen je dan u sklopu održavanja tradicionalne godišnje manifestacije "Večer ukrajinske pjesme i plesa" - 7. listopada 2017. godine. Za ovu prigodu pozvan je veći broj uzvanika. Pozivu su se također odazvali Vita Holec, ataše za kulturu u Veleposlanstvu Ukrajine u RH, načelnik Općine Lipovljani Nikola Horvat i predsjednik Općinskog vijeća Tomislav Lukšić, članica Savjeta za nacionalne manjine Marija Semenjuk, predstojnik Katedre za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu prof. dr. sc. Jevgenij Paščenko, grkokatolički župnik iz Lipovljana Igor Fedešen, ravnateljica OŠ Josipa Kozarca Lipovljani Mirjana Faltis, predsjednik Ukrajinske zajednice RH Mihajlo Semenjuk, te predsjednici i članovi ostalih kulturnih udruga. S osobitim zadovoljstvom možemo konstatirati i veću prisutnost predstavnika medija koji su pratili ovaj događaj.

Nakon uvodnih riječi i upućenih pozdrava, ataše za kulturu Veleposlanstva Ukrajine u RH Vita Holec i načelnik Općine Lipovljani Nikola Horvat zajednički su otkrili spomenik. Nakon obraćanja Vite Holec okupljenima i izražavanju velike zahvalnosti društvu za čin podizanja spomenika Tarasu Ševčenku, više je o liku i životu Tarasa Ševčenka govorio prof. dr. sc. Jevgenij Paščenko. Župnik Igor Fedešen posvetio je spomenik, a zatim je ispred spomenika održan kulturno-umjetnički program posvećen Tarasu Ševčenku. Na početku programa,

gosti iz Novog Sada, pripadnici kulturne udruge "Kobzar" otpjevali su dvije Ševčenkove pjesme, potom su djevojčice koje izučavaju ukrajinski jezik u OŠ Josipa Kozarca u Lipovljanima odrecitirale nekoliko stihova Tarasa Ševčenka, da bi potom pjevačka skupina "Karpata" otpjevala još dvije pjesme Tarasa Ševčenka.

Program je nastavljen promocijom knjige "25 godina KPD Ukrajinaca Karpati Lipovljani", autora Ivana Semenjuka. Kao podloga za pisanje ove knjige poslužila je arhiva Udruge, kao i niz članaka o radu koje je autor pisao, prateći rad u zadnjih desetak godina te objave istih na stranicama www.karpati.hr i Facebook stranici Karpati Lipovljani.

Promociju je, pred istim gostima i posjetiteljima vodio autor knjige Ivan Semenjuk. Posebna zahvala za suradnju na izdavanju knjige upućena je za grafičko oblikovanje Romani Capan i Zoranu Gačeviću, lektorici Ljiljani Jancetić. Posebno su spomenuti i upućena im je zahvala za njihovu financijsku potporu pri izdavanju i tiskanju knjige - Veleposlanstvu Ukrajine u RH, Savjetu za nacionalne manjine RH, saborskom zastupniku za ukrajinsku nacionalnu manjinu, Sisačkomoslavačkoj županiji, Ukrajinskoj zajednici RH i Općini Lipovljani. Zahvala je upućena i recenzentima knjige prof. dr. sc. Jevgeniju Paščenku i prof. dr. sc. Filipu Škiljanu koji su se veoma pohvalno izrazili o sadržaju ove knjige.

Sadržaj knjige je podijeljen u nekoliko poglavlja. Kao uvod u knjigu, obrađena je ukratko građa o doseljavanju Ukrajinaca u Lipovljane. U nastavku knjige, opisana je velika uloga Grkokatoličke crkve za život Ukrajinaca u Lipovljanima, s posebnim osvrtom na dva župnika koji su dali značajniji doprinos za Ukrajince (Roman Miz i Jaroslav Lescešen). Jaroslav Lescešenu priznata je velika zahvala za osnivanje "Karpata" jer je bio jedan od pokretača osnivanja, koje je detaljnije obrađeno u nastavku. U knjizi je prikazana osnovna djelatnost Udruge, a odnosi se na prezentiranje ukrajinske kulture, jezika i običaja, kako u Lipovljanima, tako i šire na području RH, dijelu europskih zemalja, te poseban osvrt na gostovanja u Ukrajini.

Također je prikazana i dobra suradnja s ostalim kulturnim udrugama, te veliki doprinos ukrajinske udruge na održavanju manifestacije "Lipovljanski susreti", izučavanja ukrajinskog jezika u OŠ Josipa Kozarca u Lipovljanima, suradnja s Veleposlanstvom Ukrajine u RH, s medijima i snimanje emisija o običajima

● Prof. dr. sc. Jevgenij Paščenko, autor knjige Ivan Semenjuk i Vita Holec

Ukrajinci i prikazu ukrajinske kulture i dr. U nastavku, o knjizi su govorili prof. dr. sc. Jevgenij Paščenko kao recenzent, ataše za kulturu Veleposlanstva Ukrajine u RH Vita Holec, načelnik Općine Lipovljani Nikola Horvat i predsjednik KPUU "Kobzar" iz Novog Sada, Miroslav Kalenjuk. Njihove riječi su bile pune hvale o ovoj knjizi. U 19,00 sati u Društvenom domu je počela "Večer ukrajinske pjesme i plesa". Voditeljice svečanog

programa su bile Marija Poljak, Nikolina Letvenčuk i Lena Repinc. Program je počeo pjevanjem himni RH i Ukrajine u izvođenju pjevačke skupine Karpata, da bi se potom nakon kraćeg uvoda u program, prisutnima obratio predsjednik domaćina i pozdravio sve nazočne. Posebne pozdravne riječi su uputili i Jevgenij Paščenko kao član prvog sastava Veleposlanstva Ukrajine u RH, predsjednik Ukrajinske zajednice RH Mihajlo

Semenjuk te načelnik Općine Lipovljani Nikola Horvat, koji je ujedno i otvorio manifestaciju.

Program su započeli pjevačka i plesna skupina domaćina a kao gosti nastupili su Hrvatsko društvo "Lipa" iz Lipovljana, te ukrajinske udruge "Ivan Franko" Vukovar, "Taras Ševčenko" Kaniža i "Kobzar" iz Novog Sada. Za kraj programa, domaćini i gosti iz Novog Sada zajednički su otpjevali jednu ukrajinsku pjesmu pod ravnanjem dirigentice iz Novog Sada.

Uslijedila je podjela zahvalnica izvođačima programa a potom i posebnih zahvalnica za doprinos u radu "Karpata" u proteklih 25 godina: Veleposlanstvu Ukrajine u RH, Savjetu za nacionalne manjine RH, saborskom zastupniku za ukrajinsku nacionalnu manjinu, Općini Lipovljani, Sisačko-moslavačkoj županiji, Osnovnoj školi "Josip Kozarac" Lipovljani, Karmen Valenta, Zvonku Kostelniku, Sofiji Ovad, Mariji Poljak, Pavlu Holovčuku, Ivanki Slota, Mirku Fedaku, Ivanu Semenjuku.

Nakon svečane dodjele zahvalnica, uslijedila je zajednička večera i druženje svih izvođača programa i gostiju, uz zvuke nesvakidašnjeg ansambla sastavljenog od svirača svih sudionika programa.

Ivan Semenjuk

Зміни в українському товаристві в Спліті

Декілька років тому в хорватській місті Спліт, що на березі Адриатичного моря, засновано нове Українське культурно-просвітне товариство «Ватра». Нещодавно члени товариства організували збори, на яких вибрано нове керівництво та детально обговорена подальша діяльність, а товариство дістало нову назву «Цвіт».

Останні декілька місяців членів українського товариства в Спліті

об'єднало переформування товариства, а активніша діяльність стала доброю мотивацією для повернення людей, які колись залишили товариство. До роботи приєдналися й нові члени, які за межами батьківщини відчують потребу спілкуватися рідною мовою.

Ініційовано створення нових гуртків, які успішно почали функціонувати, історично-мандрівний та вивчення рідної мови для наймолодших. Продовжується діяльність родинно-

руководного гуртка «Соняшник». Повне нових ідей, а й старих, невичерпно цікавих, переформоване з «Ватри» у «Цвіт», товариство планує спільними зусиллями творити, зростати, насолоджуватися національною спадщиною та радіти від можливості ділитися багатством української народної культури на просторах Далмації, а з часом і в цілій Хорватії.

Юрій Голодович

14 жовтня 2017 року у Вуковарі відбулася чергова маніфестація “Дні української культури”. Організаторами цієї міжнародної маніфестації було Українське культурно-просвітне товариство “Іван Франко” з Вуковара, а мета цієї, вже традиційної, маніфестації – збереження та розвиток своєї культури, популяризація українських традицій, збереження національної ідентичності українців на цих просторах.

Маніфестація відбулася під патронатом Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія і міста Вуковар, за фінансової та організаційної підтримки Ради української національної меншини міста Вуковар, Представників української національної меншини Вуковарсько-сріємської області та району Богдановці.

Перша частина міжнародної маніфестації “Дні української культури” розпочалася значно раніше, у липні 2017 року, коли у Вуковар завітав самодіяльний хоровий колектив із Львова “Артос” (Україна). Подорожуючи Європою на конкурс хорового мистецтва в Італію, члени творчого колективу на запрошення українців із Вуковара, відвідали Українське культурно-просвітне товариство у Вуковарі, українську греко-католицьку церкву, яку будував і в якій довгий час служив монсіньор о.

● Учасники культурно-мистецької програми

Дмитро Стефанюк, про благодійні справи якого відомо і в Україні. Урочиста програма розпочалася у греко-католицькій церкві Христа Царя у Вуковарі Службою Божою за мир і єдність в Україні. Службу Божу служив декан Сріємський о. Володимир Магоч. Після Служби Божої відбувся концерт Духовної музики, яку підготували члени хорового колективу “Артос” із України. Після закінчення програми було організовано дружнє спілку-

вання в приємній атмосфері, на якому численні члени української національної меншини Вуковарсько-сріємської області мали можливість розмовляти рідною мовою та спілкуватися з гостями з України. Ця зустріч залишила незабутнє позитивне враження. У церкві панувала атмосфера патріотизму та духовного єднання, а нові незабутні знайомства об’єднали всіх присутніх учасників цих подій у велику українську родину. Українська національна меншина у Хорватії не тільки кількісна, але й одна із давніх українських діаспор у світі, яка зберігає національні традиції та підтримує Україну. Цією дружньою зустріччю українська діаспора Хорватії надіслала повідомлення підтримки в Україну молитвою, піснею та гарними словами.

У суботу, 14 жовтня 2017 року о 10 годині розпочалася друга частина міжнародної маніфестації “Дні української культури”. Біля пам’ятника Білого Хреста на гірлі Вуки у Дунай свою шану жертвам вітчизняної війни за свободу Хорватії та жертвам антитерористичної операції в Україні віддали члени Ради української національної меншини міста Вуковар та члени Українського культурно-просвітнього товари-

Культури у Вуковарі

ства "Іван Франко" Вуковар. Після покладання вінків українці Вуковара хвилиною мовчання пом'янули всіх погинулих за незалежність у Хорватії та в Україні.

Згідно з програмою, о 17 годині 30 хвилин у фойє Хорватського будинку відкрилися виставка ручних виробів під назвою "Спогади на родинне гніздо", яку підготували народні майстрині гуртка "Українські народні звичаї та рукоділля" УКПТ "Іван Франко" з Вуковара та вернісаж картин художньої секції УКПТ "Україна" із Славонського Броду. Виставка майоріла кольоровими барвами вишитих рушників, скатертин, краваток, вишиванок і приваблювала численних гостей маніфестації. А годиною пізніше, у актовому залі Хорватського будинку розпочався концерт самодіяльної творчості українців Хорватії та гостей маніфестації. Ведучими урочистої програми були Мар'яна Вовк (українська мова) та Олесь Беч (хорватська мова), а свою культурну програму представили: Українське культурно-просвітне товариство "Іван Франко" Вуковар, Українське культурно-просвітне товариство "Україна" зі Славонського Броду, Українське культурно-просвітне товариство

"Тарас Шевченко" з Канижі та Культурно-просвітне товариство "Іван Сеньок" із Кули (Сербія). На міжнародній маніфестації українців були присутні почесні гості: заступник голови адміністрації Вуковарско-сріємської області Джорже Чурчіч, голова Української громади РХ та Представник української національної меншини Бродсько-посавської області Михайло Семенюк, керівник міського відділу за соціальну діяльність Ана

Жіванович, член Ради з питань національних меншин РХ Марія Семенюк Сімеунович, Представники української національної меншини Вуковарсько-сріємської області Тетяна Кочнева та району Богдановці Мирослав Вовк, голова Національної ради української національної меншини Сербії Михайло Кржачек із співпрацівниками, декан Сріємський о.Володимир Магоч, колишні голови Української громади Микола Застрижний та Іван Семенюк, директор Хорватського будинку Іванка Мілічіч, голови хорватських українських товариств із Хорватії, Сербії, Боснії і Герцеговини, представники русинської, угорської та німецької національних меншин, представники хорватських ЗМІ.

Чудовий концерт не залишив байдужими ні учасників, ні гостей маніфестації. Українські товариства представили українські народні та сучасні пісні у виконанні хорових колективів, соло спів, сучасні та традиційні хореографічні композиції. Святково-патріотичний настрій супроводжував усіх учасників та гостей вечора. Серед учасників приємно було бачити велику кількість молоді, що свідчить про наслідування традицій. Міжнародна маніфестація у Вуковарі пройшла успішно і була широко висвітлена засобами масової інформації.

Тетяна Кочнева

У Славонському Броді відбувся XVI український огляд дитячої творчості

● Влодо Карешин, голова УКПТ "Україна", Славонський Брод

● Михайло Семенюк, голова Української громади Республіки Хорватія

Восени кожного року в Славонському Броді відбувається український огляд дитячої творчості для дітей українського походження та шанувальників української культури. Ось уже шістнадцятий рік підряд свято для малечі організують члени Українського культурно-просвітнього товариства "Україна" зі Славонського Броду та центральна організація

Шевченка Івану Малковичу.

Юних учасників, батьків та гостей привітали голова Українського культурно-просвітнього товариства "Україна" Влодо Карешин та голова Української громади Республіки Хорватія Михайло Семенюк, побажавши учасникам успішних виступів, а глядачам гарного настрою під час дитячого концерту.

словацького товариств з різних куточків Хорватії, а також балетна група "Метелики" зі Славонського Броду.

Присутні мали можливість розглянути виставку дитячих художніх робіт, яку підготували діти УКПТ "Україна" зі Славонського Броду.

На дитячому святі було висвітлено багатство у різноманітні національних костюмів, пісень і танців. Кожне това-

українців у Хорватії - Українська громада Республіки Хорватія. Огляд дитячої творчості відбувся 28 жовтня 2017 року за фінансової підтримки Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія та Бродсько-посавської області, а присвячений був сучасному українському поету, видавцю, власнику і директору видавництва А-ба-ба-га-ла-ма-га, лауреату Національної премії України імені Тараса

Культурно - мистецький концерт традиційно відкрили господарі свята - наймолодші члени УКПТ "Україна" зі Славонського Броду, подарувавши глядачам два дитячі таночки. Потім діти з Вуковара прочитали біографію та вірші Івана Малковича. Також участь у святковій програмі взяли українські товариства з Липовлян, Каніжи та Шумеча. Святкову програму прикрасили виступи наймолодших членів хорватського, угорського та

риство з великою любов'ю презентувало свою культуру. Маленькі артисти щиро показали свою майстерність, любов до музики, танцю, традицій та бажання виступати і спілкуватися зі своїми однолітками.

Після урочистої частини, дитяча дружба продовжилася під музику з жовто-блакитними кульками, якими була прикрашена сцена.

Оксана Мартинюк

XVI. ukrajinska smotra dječjeg stvaralaštva na temu "Umjetnost Ivana Malkovyča"

● KUU Staro Brestje - Sesvete

● Dječja skupina "Sonečko" UKPD "Ivan Franko" - Vukovar

● Mlađa skupina UKPD "Ukraina" - Slavonski Brod

U Slavanskom Brodu je održana tradicionalna XVI. ukrajinska smotra dječjeg stvaralaštva, pod pokroviteljstvom Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, uz potporu Brodsko-posavske županije, a u organizaciji Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske i Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Ukraina" iz Slavanskog Broda. Smotra je održana 28. listopada 2017. godine u "Svečanoj dvorani" Bukovlje, a posvećena ukrajinskom suvremenom pjesniku Ivanu Malkovyču.

Sve sudionike Smotre i posjetitelje, srdačno su pozdravili predsjednik UKPD "Ukraina" Vlado Karešin i predsjednik Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske, Mihajlo Semenjuk, te svim sudionicima Smotre poželjeli uspješan nastup.

Kako to priliči, domaćini, Dječja skupina folklorne sekcije, UKPD "Ukraina" Slavonski Brod otvorila je program veselim i razigranim plesovima.

Ovogodišnja smotra posvećena je djelu i stvaralaštvu Ivana Malkovyča, te su dragi gosti iz Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Ivan Franko" Vukovar, sa svojom Dječjom skupinom "Sonečko" pod rukovodstvom profesorice Tetjane Kočnjeve, izveli recital na temu "Umjetnost Ivana Malkovyča". U programu su sudjelovali i mališani UKPD "Taras Ševčenko" Kaniža, KUD "Slavonija" Jakšić, KUU "Korijeni pustare" Antunovac, UKPD "Andrij Pelik" Šumeće, Udruga za njegovanje običaja Mađara "Korogy" Korod, Matica Slovačka "Kukučin Kuntarić" KUU "Staro Brestje" Sesvete, KPD Ukrajinaca "Karpati" Lipovljani, te "Brodski leptirići" iz Slavanskog Broda.

U prekrasnim, živopisnim narodnim nošnjama, djeca su spontano, sa smiješkom i radošću izvela svoje plesove i pjesme koje su marljivo uvježbali. Njihov nastup je s uživanjem i uz burno pljeskanje i odobravanje pratilo mnogobrojno gledateljstvo.

U sklopu smotre priređena je i izložba slika najmlađih članova Likovne sekcije UKPD "Ukraina". Program je vodio Ilica Kševi.

Za uspomenu i sjećanje na XVI. ukrajinsku smotru dječjeg stvaralaštva, svi sudionici programa su se slikali za zajedničku fotografiju.

Nakon programa uslijedila je za djecu vesela igra mnoštvom balona, koji su bili dio dekoracije pozornice na kojoj su nastupali, te ugodno druženje i večera za sve sudionike. Kroz cjelokupni program Smotre osjetilo se ozračje da svi rade i radit će na zajedničkom cilju, a to je sačuvati od zaborava ono što su baštinili od predaka. Do sljedeće Smotre, djeca će marljivo učiti nove recitacije i vježbati nove plesove i pjesme.

Jasna Bek

Dan ukrajinske kulture u Zagrebu

Kulturna manifestacija "Dan ukrajinske kulture u Zagrebu" održana je 21. listopada 2017. godine. Manifestacija je imala nekoliko programa i održana je na više mjesta u Zagrebu. Već u jutarnjim satima toga jesenskoga dana, po sunčanom i lijepom vremenu kod spomenika ukrajinskom piscu Tarasu Ševčenku okupili su se mnogobrojni Ukrajinci Grada Zagreba i gosti, članovi Kulturno-prosvjetnog društva "Karpati" iz bačkog Vrbasa, Vojvodina, te simpatizeri ukrajinske kulture. U ime organizatora UKPD "Kobzar" sve nazočne je pozdravio Slavko Burda, predsjednik Društva i zamjenik predsjednika Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske. Svečanost otvaranja kulturne manifestacije "Dan ukrajinske kulture u Zagrebu" počela je ceremonijom polaganja cvijeća i odavanja počasti najvećem sinu ukrajinskoga naroda, velikanu i borcu za slobodu, slikaru, pjesniku i humanistu Tarasu Ševčenku. U ime gradonačelnika Grada Zagreba vijenac su položili Andrija Petrović i Viktor Filima, a u ime Veleposlanstva Ukrajine u Republici Hrvatskoj vijenac su položili Jaroslav Simonov, otpravnik poslova veleposlanstva Ukrajine u RH i Vita Holets, ataše za kulturu. Vijenac su također položili u ime organizatora kulturne manifestacije, bivši veleposlanici Republike Hrvatske u Ukrajini, Đuro Vidmarović i Marijan Kombol te Boris Graljuk i Teodor Friciki. Nakon polaganja vijenaca intonirane su himne Republike Hrvatske i Ukrajine. Prigodnim riječima obratio se Slavko Burda koji je u svom obraćanju rekao nekoliko riječi o hrvatskoj "ševčenkijani", između ostaloga, kako kulturni djelatnici i ukrajinska dijaspora Hrvatske već preko 150 godina slave i kontinuirano obilježavaju svake godine "ožujške dane, dane smrti i rođenja Tarasa Ševčenka. Boris Graljuk, kao predsjednik Odbora za izgradnju spomenika Tarasu Ševčenku u Zagrebu, upoznao je sve nazočne sa izgradnjom spomenika, a istaknuo je

● Jaroslav Simonov, otpravnik poslova veleposlanstva Ukrajine u RH

i značaj djela T. Ševčenka za ukrajinski narod. U svom pozdravnom nastupu otpravnik poslova Ukrajine u RH istaknuo je značaj T. Ševčenka i važnost izgradnje spomenika u Zagrebu i Hrvatskoj. Naglasio je kako djelo Ševčenka cijeni cijeli ukrajinski narod, a kao dokaz tome jest i činjenica da svaka delegacija iz Ukrajine prilikom dolaska u Hrvatsku, obavezno polaže cvijeće i odaje počast ovom velikanu ukrajinskog naroda. U ime gradonačelnika Grada Zagreba, Milana Bandića obratio se Andrija Petrović, zadužen za rad s nacionalnim manjinama u Gardu Zagrebu. Na kraju, pozdravnim riječima i riječima zahvale na ukazanoj dobrodošlici obratio se i predsjednik gostujućeg Kulturno-prosvjetnog društva "Karpati" iz Vrbasa, Đejan Zahorjanski.

Program su nastavili zbor i recitatori KPD "Karpati" iz Vrbasa. Prvo je zbor "Karpati" pod ravnanjem dirigentice Nadije Vorotnjak izveo nekoliko pjesama na riječi Tarasa Ševčenka, a recitatori Vasilj Dacešin i Filip Pronek su između nastupa zbora recitali ulomke iz poznatih

Ševčenkovih pjesama. Program je vodio novinar ukrajinskog novosadskog radija Vasilj Dacešin.

Kod spomen kamena i stabla kestena prijateljstva hrvatskoga i ukrajinskoga naroda nastavilo se također u prijepodnevnim satima u Ukrajinskoj ulici u naselju Travno u Novom Zagrebu kulturno-umjetničkim programom uz degustaciju ukrajinskih jela i pića. Solistica, Katarina Kamulja je otpjevala pjesmu "Naša Ukrajina", a plesni par, Laura Barić i Branimir Jelić otplesali ukrajinski ples "Kozáčok". Nakon toga su se s prigodnim riječima obratili nazočnima Đuro Vidmarović, predsjednik Društva književnika Hrvatske i Marijan Kombol, potpredsjednik Hrvatsko-ukrajinskog društva. Kulturno-umjetnički program uveličali su svojim nastupom gostujuće KPD "Karpati" iz Vrbasa sa zborom, solistima i recitatorima. Zbor pod dirigentskom palicom Nadije Vorotnjak se predstavio s nekoliko raznovrsnih prekrasnih izvedbi ukrajinskih pjesama, zatim su nastupili solisti-pjevači Slavko Mikitišin i Filip Pronek, a Jelena Kuzmja, Filip Pronek i Vasilj Dacešin recitali su ulomke poznatih pisaca iz bogate ukrajinske poezije. Na kraju je u ime trgovine "Boršč" i svojih kolega za stol i kušanje hrane pozvala Natalja Pavičić. Svečanost u Ukrajinskoj ulici je završena uz druženje i kušanje ukrajinskih specijaliteta.

U popodnevnom satima program kulturne manifestacije "Dan ukrajinske kulture" nastavljen je u prostoru Narodnog sveučilišta Dubrava u Centru za kulturu otvaranjem izložbe "Ukrajina iz kulturne i povijesne baštine". Idejna nositeljica izložbe je Marusja Jurista koja je i otvorila izložbu, a uz nju autori izložbe su Boris Graljuk, Ostap i Viktor Filima, a izložbu su postavili Marusja Jurista, Vladimir Kocakov i Slavko Burda. Prilikom otvaranja izložbe Marusja Jurista se zahvalila svima koji su joj pomogli da ovu izložbu postavi i otvori. Na kraju je s nekoliko riječi ukazala na bogatu povijest, kulturu i golemu baštinu Ukrajine. Sve je pozvala da putuju u Ukrajinu i da se upoznaju s njezinim ljepotama, ravnicom, žitnicom, šumama, rijekama, jezerima, dvorcima i utvrdama, spomenicima, muzejima i galerijama. Vrijedno spomena su ukrajinski narodni vez, ukrajinske uskršnje pisanice, bogatstvo narodnih instrumenata i mnogi drugi simboli i ornamentika Ukrajine. Na izložbi je to bogatstvo iz kulturne i povijesne baštine samo donekle obuhvaćeno i prikazano, ali bilo je dovoljno izloženih eksponata s posebnom tematikom.

Nakon otvorenja izložbe bila je prezentacija novo izdanih knjiga "Kozáčki ratovi za nezavisnost", autora Sergeja Burde, "O. Grigorije Biljak i njegova rodbina", autora Romana i Šefke Biljak. Pored ove dvije

● Kod spomenika Tarasu Ševčenku u Zagrebu

knjige izdane u 2017. godini predstavljene su i druge dvije knjige, "Sjećanja", autora Grigorija Bordukala i "Putujem Ukrajinom", autora Sergeja Burde. Predstavljajući knjige, Slavko Burda je ukazao na dobru suradnju Hrvatsko-ukrajinskog društva i tajnika Mirosława Kirinčica bez čije se materijalne pomoći knjige ne bi mogle tiskati. Isto tako potporu za tiskanje knjiga daje Savjet za nacionalne manjine. Knjigu "Kozacki ratovi za nezavisnost" predstavio je Slavko Burda. On je zajedno s jednim od autora Romanom Biljkom, predstavio i drugu knjigu "O. Grigorije Biljak i njegova rodbina". Predstavljajući ove četiri knjige obuhvaćeni su dijelom kronike i događanja iz povijesti ekonomske i političke emigracije ukrajinske dijaspe u Hrvatskoj te popularizacija i predstavljanje povijesti i kulture povijesne domovine hrvatskih Ukrajinaca, pradomovine Ukrajine. Opširnije o knjizi "O. Grigorije Biljak i njegova rodbina" govorili su autor Roman Biljak i glavni urednik Slavko Burda. Mirosław Kirinčic se ukratko osvrnuo na višegodišnji rad Društva koje je izdalo desetak veoma vrijednih knjiga. Svake godine izađu iz tiska u njihovoj nakladi barem dvije

knjige. Istom dinamikom se pridružilo i UKPD "Kobzar" Zagreb.

Prilikom predstavljanja knjiga, otpravnik poslova Ukrajine u RH, Jaroslav Simonov istaknuo je bogatu nakladu ukrajinske dijaspe u Hrvatskoj te se u ime Veleposlanstva Ukrajine u RH zahvalio Juristi Marusji, Romanu i Štefici Biljak, Slavku Burdi i Đuri Vidmaroviću za osobni doprinos u uspostavi i razvoju ukrajinsko-hrvatske kulturne suradnje.

Kulturna manifestacija "Dan ukrajinske kulture u Zagrebu" završila je dramskom predstavom, komedijom u jednom činu "Ha nepshi ryli" – "Prvi izlazak", autora Stepana Vasiljčenka, u izvedbi dramske skupine KPD "Karpati" iz Vrbasa. Dramsku predstavu je režirao Vasilj Dacešin, a uloge su igrali, djevojku Olenu - Olja Fa, majku Vasilinu - Sofija Mučen-ski, otac Savka - Slavko Baranovski, mladić Timiš - Vasilj Dacešin, djeda - Mihajlo Kinder, seljani i seljanke - Marija Kozakiv, Stefanija Baranovski, Gregor Bezko-rovajni, Mihajlo Kuzjma, Filip Pronek. Tehnika: Jelena Kuzjma, Slavko Mikitišin i Vasilj Dacešin. Dramska predstava izvedena je na ukrajinskom jeziku.

Radnja komedije u jednom činu "Prvi izlazak" ukrajinskog pisca i dramaturga Stepana Vasiljčenka se odigrava u prošlom stoljeću, u jednom živopisnom ukrajinskom selu. Na selu se u ljetno vrijeme mladež tradicionalno okuplja i organizira druženja uz glazbu, ples, šalu i razne mladenačke igre. Na takvim seoskim zabavama žele svi sudjelovati, tu se stječu nova poznanstva, a mlade djevojke i mladići upoznaju svoje prve ljubavi, pronalaze za cijeli život izabranika i budućeg supružnika. U jednoj obitelji na selu žive Savka, Vasilina i njihova jedina kćer Olena. Olena, već odrasla djevojka što roditelji ne žele priznati, moli i nagovara majku da odobrovolji njezinog oca da je pusti s kolegicom na zabavu. Kako to majci ne polazi za rukom, Olenin izabranik Timiš, uz pomoć sela i svih seljana smišlja kako pridobiti njezine roditelje da je ipak puste na zabavu. Pored komičnih scena on uspijeva napokon pridobiti njezine roditelje. Na kraju se mladima ostvaruje želja, roditelji Olene, otac i majka pomireni s nastalom situacijom, prešutno odobravaju kćerin prvi izlazak s voljenim mladićem. Veseli, zaljubljeni i razdragani par, Olena i Timiš, žure da ne zakasne, pridružujući se mladima na zabavi.

Publika s oko šezdesetak gledatelja u kazališnoj dvorani Narodnog sveučilišta Dubrava u Centru za kulturu u Zagrebu je bila oduševljena prikazanom komedijom te je burnim aplauzom nagradila izvedbu dramske predstave, sve glumce i redatelja Vasilja Dacešina. U ime organizatora UKPD "Kobzar" Zagreb, predsjednik Slavko Burda zahvalio se gostujućem KPD "Karpati" iz Vrbasa, te je kao znak sjećanja i zahvale na sudjelovanju na kulturnoj manifestaciji "Dan ukrajinske kulture u Zagrebu" uručio gostujućem društvu zahvalnicu.

Nakon izvedene dramske predstave svi sudionici kulturne manifestacije "Dan ukrajinske kulture u Zagrebu" nastavili su druženje uz prigodni domjenak.

Slavko Burda

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo "Ukrajina" u Innsbrucku

Kulturno-umjetničko društvo "Croatia" djeluje u Innsbrucku u Austriji dvije godine, njegujući plesove i tradiciju hrvatske domovine uz voditeljicu Željku Nogalo i predsjednika Jozu Bandjaka. Jednom prigodom uočili

su nastup Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Ukrajina" iz Slavenskog Broda te su zaključili da bi se izvršno uklopili u program održavanja druge obljetnice "Croatie". Uskoro je uslijedio poziv te se UKPD "Ukrajina" sa svojom

pomlađenom ekipom, prepunom pozitivne energije, 20. listopada 2017. zapuтила u Innsbruck.

Domaćini su nas lijepo dočekali i ugostili u svojim domovima, a članovi UKPD "Ukrajina" nastupili su na svečanom programu pred petstotinjak gostiju, među kojima je bio i gradonačelnik Innsbrucka Christoph Kaufmann s obitelji. Bio je to raznolik cjelovečernji program isprepleten nastupima HKUD-a "Hajduk" iz Shwaza, HKSD "Posavina" iz Innsbrucka, UKPD "Ukrajina" iz Slavenskog Broda i domaćina KUD-a "Croatia" iz Innsbrucka.

Po završetku programa goste je zabavljao tamburaški sastav "Sremci" iz Vukovara do dugo u noć. Članovi slavonskobrodskog UKPD "Ukrajina" izveli su dva plesa - djevojački ples "Vjenčić" i ukrajinski narodni ples "Hopak". Nakon nastupa, uz gromoglasan aplauz gledatelja bili smo pozvani na bis nekoliko puta.

Ovim nastupom članovi UKPD "Ukrajina" ponovno su opravdali veliko ime društva te dostojno pokazali ljepotu ukrajinskih narodnih kostima, glazbe i plesa svoje pradomovine Ukrajine. Idući dan, u ranim poslijepodnevima satima članovi UKPD "Ukrajina" zajedno s domaćinima razgledali su znamenitosti Innsbrucka, a nakon zajedničkog fotografiranja oprostili su se s novim prijateljima te krenuli kući puni lijepih dojмова.

Ivica Kševi

"Deveti Kundekovi dani" u Cagincu

Ukrajinsku kulturu prikazali su članovi KPD Ukrajinaca "Karpati" iz Lipovljana

● Zbor KPD Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani pod vodstvom Marije Poljak

Organizaciji KUD-a "Đuro Kundek" iz Cagince, uz pokroviteljstvo Ivanić Grada, 30. rujna 2017. godine, u Društvenom domu Caginec je održana manifestacija pod nazivom "Deveti Kundekovi dani".

Đuro Kundek je u prošlosti bio veoma uspješan gradonačelnik Ivanić Grada, istovremeno i veliki ljubitelj kulture, te su po njemu mještani Cagince i nazvali svoje kulturno-umjetničko društvo. Svake godine, u spomen na njega, orga-

niziraju kulturnu manifestaciju na koju pozivaju kulturna društva.

Ove godine su, osim domaćeg KUD-a "Đuro Kundek" nastupali KUD "Starča" iz Gornjih Bogićevaca, KUD "Slavko Kolar" iz Palešnika, IFD "Ogranak seljačke sloge" iz Gradečki Pavlovca, te KPD Ukrajinaca "Karpati" iz Lipovljana.

Dok su ostala društva prikazivala kulturu i narodne nošnje krajeva iz kojih su došli, Kulturno-prosvjetno društvo Ukrajinaca "Karpati" iz Lipovljana je veoma uspješno prezentiralo ukrajinsku kulturu i ukrajinske nošnje. Pjevačka skupina je otpjevala dvije ukrajinske pjesme veselog ritma, za koju su nagrađeni velikim pljeskom, a pravi delirij i oduševljenje mnogobrojne publike nastao je nakon izvedbe narodnog ukrajinskog plesa "Kozachok".

Ivan Semenjuk

Članovi UKPD "Ukrajina" - Slavonski Brod reprezentativno prikazuju bogatstvo ukrajinske kulture

Starija folklorna skupina i Mješoviti pjevački zbor Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Ukrajina" - Slavonski Brod nastupili su 1. srpnja 2017. godine na 2. međunarodnoj smotri folkloru „Dobro mi došel prijatelj“ koja je održana u Beljevinu, Đurđenovac u organizaciji KUD-a „Zagorci“ Beljevina. Pored domaćina nastupila su društva: Hrvatsko kulturno društvo "Topola", Nadioci iz Bosne i Hercegovine; Muška pjevačka skupina KUD-a "Tamburica" iz Velimirovaca; Mađarsko kulturno društvo "Petefi Šandor" Dalj Planina; Slovačko kulturno-umjetničko društvo "Ivan Brnjik", Jelisavac. Brođani su sve nazočne oduševili nastupom, a prema riječima domaćina, na naš nastup su čekali godinu dana.

Na 17. manifestaciji "Červona Kalyna" u Devetini (BiH) 9. srpnja 2017. godine, nastupio je Mješoviti pjevački zbor UKPD "Ukrajina", koji je izveo dvije ukrajinske narodne pjesme.

Na X. središnjoj manifestaciji Ukrajinaca Republike Hrvatske, održanoj 17. rujna u Kaniži, nastupili su Mješoviti pjevački zbor, sa dvije ukrajinske pjesme i Folklorni ansambl Društva sa plesom "Hopak".

Dječja folklorna skupina uspješno je nastupila 17. rujna 2017. na tradicionalnom, 7. dječjem sajmu u Slavonskom Brodu, u organizaciji Grada Slavenskog Broda.

30. rujna 2017. godine vjernici GK župe Uzvišenje svetog Križa iz Slavenskog Broda ugostili su u uzvratnom posjetu drage goste iz Župe sv. Petra i Pavla iz Sošica, Zumbak. Za dobro raspoloženje i veseli ugođaj pobrinuli su se članovi glazbene, folklorne, likovne i dramsko-recitatorske sekcije UKPD "Ukrajina" Slavonski Brod.

Povodom Dana starih i nemoćnih, nastupili su mali folklorasi 1. listopada 2017. u Domu za starije i nemoćne osobe "Jadranka" u Slavonskom Brodu. Veselim i brzim plesom zagrijali su srca i izazvali osmijehe korisnika Doma.

8. listopada članovi Folklorne sekcije sudjelovali su na zabavi Udruge umirovljenika općine Bukovlje i Vranovci, koja je održana u "Svečanoj dvorani" u Bukovlju. Tom prigodom izveli su, na oduševljenje mnogobrojnih gostiju, ples "Hopak".

14. listopada na manifestaciji "Dani ukrajinske kulture" u Vukovaru, pored drugih sudionika sudjelovali su članovi Starije folklorne sekcije sa plesovima "Vjenčić" i "Hopak", članovi Mješovitog pjevačkog zbora izveli su dvije ukrajinske pjesme, a članovi Likovne sekcije izložili su u holu Hrvatskog doma desetak likovnih radova.

21. listopada na poziv KUD-a "Croatia" Innsbruck, Austrija, na zabavi povodom njihove druge obljetnice, članovi Folklorne sekcije sudjelovali su s ukrajinskim plesovima "Vjenčić" i "Hopak".

Jasna Bek

Osječki Ukrajinci nisu zaboravili svoj jezik

Manifestacija "Na krilima pjesme"

Osječki Ukrajinci okupljeni oko svoje kulturne udruge koja nosi ime književnice Lesje Ukrajinke u nedjelju su priredili svoju godišnju priredbu "Na krilima pjesme" nazvanu prema njezinoj zbirci pjesama iz 1893. godine.

Ovome događaju koji se odvijao u jednom od prostora u Avenue Mallu nazočili su i gosti iz ukrajinskih kulturno-prosvjetnih društava "Taras Ševčenko" iz Kaniže i "Andrij Pelih" iz Šumeća (Brodsko-posavska županija) te "Karpati" iz Lipovljana (Sisačko-moslavačka županija), kao i učenicima Osnovne škole "Antun Matija Reljko-vić" iz Bebrine kod Slavonskog Broda koji njeguju ukrajinski jezik i kulturu prema

modelu C. O velikoj ukrajinskoj književnici i prevoditeljici te političkoj, građanskoj i feminističkoj aktivistici govorili su Andrej i Anamarija Has, a učenici iz Bebrine izveli su ulomak iz Ukrajinkine mitološke drame "Lisova pisnja" ("Šumska pjesma"). Potom je Hana Pešo iz Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Lesja Ukrajinka" iz Osijeka otpjevala narodnu pjesmu "Cvite teren" ("Cvate trnje"), a Oksana Sturko i Natalija Tomkiv "Hamericki kraj" ("Američka zemlja"), folklornu pjesmu koja govori o vremenima ukrajinskog iseljavanja.

Otpjevana je i pjesma u čast ukrajinskih branitelja koji svakodnevno ginu u Donbasu.

Nastupila je i slovačko-ukrajinska obitelj Žagar, točnije Marija (violina), Petar (glas, udaraljke) i njihov otac Andrej (violina), izvodeći dvije ukrajinske pjesme.

Dječji folklorni ansambl iz Šumeća otplesao je ukrajinski narodni ples hopak.

Na završetku je nastupio mješoviti zbor ukrajinske kulturne udruge iz Lipovljana koji su izveli nekoliko narodnih pjesama iz svoje pradomovine.

Prema riječima Oksane Martinjuk, predsjednice UKPD-a "Lesja Ukrajinka", suorganizator godišnje priredbe bila je i krovna udruga Ukrajinska zajednica u Hrvatskoj.

D. Celing, Glas Slavonije, 6. studenog, 2017.

"На крилах пісень" Лесі Українки

● В ролі Мавки - Міа Гроняк

● В ролі Лукаша - Андрій Хас

Багатограанный талант геніальної Лесі Українки презентували на своїй традиційній річній маніфестації "На крилах пісень" члени Українського культурно-просвітнього товариства ім. Лесі Українки з Осієка та гості свята. Прозвучали рядки з найкращих творів відомої української письменниці, сповнені темою свободи, мужності, любові. Поряд з поезією, піснями і танцями, був представлений уривок з драми-феєрії "Лісова пісня", який вважається одним з кращих творів Лесі Українки. Роль Лукаша грав Андрій Хас, роль Мавки виконала Міа

Гроняк - учні з Канижі, які вивчають українську мову в школі. Прозвучали чудові українські пісні у виконанні Українського культурно-просвітнього товариства ім. Лесі Українки з Осієка, Культурно-просвітнього товариства українців "Карпати" з Липовлян, Українського культурно-просвітнього товариства "Андрій Пелих" із Шумеча та Українського культурно-просвітнього товариства "Тарас Шевченко" з Канижі. Український народний танок "Топак" виконали маленькі танцюристи з Шумеча. Солісти з Осієка Хана Пешо, Оксана Стурко та Наталія Томків

виконали пісні присвячені Україні та її героям, що дали життя за незалежність.

Маніфестація відбулася за фінансової підтримки Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія, а назву здобула по першій збірці поезії Лесі Українки, яка вийшла у світ 1893 року у Львові. Збірку поезії високо оцінив Іван Франко.

Поезія Лесі Українки живе в серцях членів Українського культурно-просвітнього товариства, яке носить її ім'я.

Олеся Мартинюк

Михайло Михайлович Лозинський - видатний дослідник Галичини

Ім'я галицького вченого Михайла Лозинського тривалий час було невідоме в Україні - через його патріотичну діяльність, сповнену глибокої любові до батьківщини. Лише з проголошенням незалежності України його постать і праці стали доступними українському загалу. Як студентка україністики Загребського університету, я обрала його спадщину, в першу чергу - історичні праці про Галичину, темою дипломної роботи. Вивчення його долі відкривало образ людини, що пройшла тяжкий шлях саме через любов до України. Проте, не зважаючи на пережиті вторгнення в долю народу, історична правда завжди повертається і стверджується, що й засвідчує образ вченого.

Михайло Лозинський відіграв важливу роль в українському суспільстві на початку ХХ століття. Він був відомий публіцист, літературознавець, перекладач, правознавець, політичний та громадський діяч. Вчений народився 30 липня 1880 року в селі Бабин-Зарічний (нині Івано-Франківська область). Навчався в Львівській академічній гімназії, продовжує навчання на юридичному факультеті Львівського університету. Швидко після того він залишає Львів і відправляється до Відня, а згодом і до Цюриху, де одружився з Марією Рафаїлівною Таратуєю. Незабаром він з дружиною повернувся до Відня, а швидко потім і до Львова, де працював як журналіст, літератор, перекладач. Він став знаним публіцистом, зокрема довголітнім членом

редакції щоденної газети "Діло" у Львові, співробітником часописів "Гасло" у Чернівцях, "Громадська думка", "Рада" у Києві та ін. У 1907 Лозинський отримав звання доктора права у Віденському університеті. У березні 1919 р. він став товаришем державного секретаря закордонних справ ЗОУНР. Того самого року він - один із членів української делегації на Паризькій мирній конференції, де велися переговори про українсько-польське перемир'я. Він працював і міжнародним професором права й історії української політичної думки в Українському Вільному Університеті (у Відні і Празі) та очолював кафедру права в Інституті народного господарства в Харкові.

Очевидно, що кар'єра Михайла Лозинського - багата і успішна. Його літературна, перекладацька та театральна-критична діяльність розпочалася з 1897 року і тривала майже 30 років. Початок був у рамках "Літературно-наукового вісника" (ЛНВ), редактор якого був Іван Франко. Він публікував переклади з багатьох мов - з англійської, шведської, російської, італійської, французької, норвезької, писав історичні та політичні твори: Гайдамаччина. Із історії народних рухів в Україні в 18-му ст. (1906 р.), З австрійської України. Польсько-українські відносини і соймові вибори (1907 р.), Польський і руський революційний рух і Україна (1908 р.), в якому Лозинський показує ставлення польського і російського революційного рухів до українського питання; Українство і москвофільство серед українсько-руського народу в Галичині (1909 р.), Поділ Галичини (1913 р.), Утворення українського коронного краю в Австрії (1915 р.), Українська Галичина - окремих коронний край (1915 р.), Війна і польська політична думка (1916 р.), Галичина в життю України (1916 р.), Охорона національних меншин в міжнародному праві (1923 р.), Уваги про українську державність (1927 р.). Його найвідоміша праця Галичина в роках 1918-1920 важлива й тому, що М. Лозинський став одним з перших, хто писав про історію ЗУНР і революцію 1917-1920 рр., став історіографом того періоду.

У центрі його уваги були Галичина і відносини з сусідами, в першу чергу, з поляками і росіянами. Ця уважність віддзеркалюється в його праці Галичина в життю України, яка опу-

блікована 1916 року. У 9 підрозділів праці автор аналізує історію розвитку думки про незалежність України, звертаючи увагу на європейський контекст українського питання. Вказавши на відмінності політичного становища народу в Австрії і Росії, М. Лозинський прийшов до важливого висновку, що розв'язання українського питання тісно переплетене з геополітичними інтересами цих держав. Базуючись на фактах історії, він розкриває причини та обставини, внаслідок яких український народ від початку формування своєї державності в окремих князівствах не перейшов до вищої на той час загальнонаціональної форми державотворення. Вчений пише про стан українських земель і народу, які входили до складу Австро-Угорщини та Росії, про відносини з поляками і росіянами, які намагалися загарбати українську територію, про етапи розвитку українського національного відродження та стан України на початку Першої світової війни.

Михайло Лозинський вірив у те, що кожен народ має право бути національно самостійним і вільно виражати власну народність. Проте він не міг вільно виражати свої переконання - 21 березня 1933 р. його арештували з обвинуваченням у приналежності до "Української військової організації" і 9 жовтня 1937 року, разом з іншими (134 особи) він був засуджений за "контрреволюційну націоналістичну, шпигунську й терористичну діяльність в Україні". Всіх розстріляли 3 листопада 1937 року.

Вчений залишив слід в українській історії першої половини ХХ століття, але став предметом досліджень тільки в останніх роках ХХ століття. "Протягом тривалого часу в радянській історіографії ім'я М. Лозинського було забороненим і в наукових працях навіть не дозволялося на нього посилалися." Саме тому, ми хотіли коротко представити визначного, але не достатньо відомого представника української наукової думки першої половини ХХ століття Михайла Михайловича Лозинського. Його діяльність висвітлена у дипломній роботі з перекладом праці про Галичину, що увійшла до книги *Príkarpatska Galicija*, нещодавно опублікованої в Загребі.

Мартина Матана, магістр україністики

UKRAJINSKA ZAJEDNICA REPUBLIKE HRVATSKE OBILJEŽAVA

In 1932, the torgsin system operating for the benefit of Moscow in the Ukrainian SSR, took from the people 21 tons of gold and 18,5 tons of silver, while in 1933 44,9 tons of gold and 1420,5 tons of silver were removed.

In those years different types of antiques (art, handicraft, and jewelry) equal to 4,5 tons of gold were sold abroad.

"Starving late at night, we had to borrow for bread that tasted like sawdust. We stood in line all night, and shivered into pieces of ice in the morning, as they would allow only ten persons into the store. More took her and her husband's wedding rings to the store, receiving several kilos of flour for them, from it, the made Ukrainians lived lumps of pastry".

Volodya Kuchuk
Exhibitions in the Ukrainian, Kyiv region.

"It was a fraud: people gave them gold and silver and received some money for food. It was only a part of its value, the rest was taken by the torgsin shops".

Volodya Kuchuk
Exhibitions in the Ukrainian, Kyiv region.

Plakati u posljednjem dijelu izložbe sadrže citate iz državnih propisa svjetskih država i Ukrajine. Prikazan je tekst Zakona Ukrajine „O Holodomoru 1932.-1933. u Ukrajini“, usvojen od strane Vrhovne Rade Ukrajine 28. studenog 2006. godine, odnosno službeno priznanje Holodomora genocidom nad Ukrajinčima. Zadnji plakat prikazuje obilježavanje Dana sjećanja na žrtve Holodomora u Ukrajini svake zadnje subote u mjesecu studenom. Ukrajinci pritom pale spomen svijeće uz svoje prozore obiteljskih kuća i stanova s početkom u 20 sati.

HOLODOMOR 1932./1933.

Ubijeni izgladnjivanjem:
nepoznat genocid nad Ukrajinčima

Autor izložbe:
FOND UKRAJINA 3000
Nakladnik publikacije:
Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske
UKPD Kobzar Zagreb
Hrvatsko-ukrajinsko društvo
Veleposlanstvo Ukrajine u Republici Hrvatskoj
Urednik publikacije:
Slavko Burda
Fotografije i sadržaj izložbe ustupili:
Veleposlanstvo Ukrajine u Republici Hrvatskoj
Graficka priprema i dizajn:
Osobniagent.eu
Potporu pružili:
Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske

Zagreb, studeni 2017.

STALINISM
Ukraine in 1932-33

NAZISM
Europe in 1939-45

**„Indifference to a crime committed against humanity
always leads to its recurrence in the future..“**

Memory is a force. Through historical memory a person becomes an individual, a people becomes a nation, and a country becomes a state.

Wladyslaw Brzezinski, First President of Ukraine, 1919

Every person is a universe with which one is born and dies; under every grassblade lies a history of the universe.

Herbert Marcuse, German Jewish writer

VA DANE SJEĆANJA NA ŽRTVE HOLODOMORA U UKRAJINI

1932./1933.

HOLODOMOR

Ubijeni izgladnjivanjem:
nepoznat genocid nad Ukrajincima

FOND UKRAJINA 3000

Međunarodni dobrotvorni fond „Ukrajina 3000“ predstavlja izložbu „Ubijeni izgladnjivanjem: nepoznat genocid nad Ukrajincima“, utemeljenu uglavnom na usmenoj povijesti, danas često prisutne metode socijalno-humanitarnog istraživanja. Predmet ispitivanja usmene povijesti subjektivno je osobno iskustvo, stoga posebnost ove izložbe su činjenice iz arhivskih izvora potkrijepljene dokazima preživjelih očevidaca umjetno stvorene gladi 1932. i 1933. godine poznate kao Holodomor. Izložba je podijeljena na četiri tematske cjeline.

Sudionici XVI. ukrajinske smotre dječjeg stvaralaštva u Slavonskom Brodu

